

UNIVERSITAT DE BARCELONA
FACULTAT DE CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ

DEPARTAMENT DE DIDÀCTICA
DE LES CIÈNCIES SOCIALS

Les fonts primàries a l'ensenyament

*Les relacions entre el món escolar i l'arxiu.
Visió general de Catalunya.*

El cas de Sant Feliu de Guíxols

TESI DOCTORAL

AGOST 2007

Maria CALZADA I OLIVELLA

Dirigeix : GEMMA TRIBÓ I TRAVERIA

Capítol III Reflexions metodològiques.

L'anàlisi quantitativa. La metodologia quantitativa.

1. El punt de partida. Les metodologies emprades

A l'emprendre el treball i iniciar la recerca, em vaig trobar amb poca bibliografia i amb la manca d'estudis teòrics. Al 1999, data en que s'inicia aquesta tesi, no existia cap investigació, ni treball que abordés la relació arxius - ensenyament en l'àmbit català. Aquesta primera dada, era el símptoma més evident de com estaven d'allunyats els dos móns. Un es necessita a l'altre, i, en canvi, no hi havia constatació d'aquest fet. Per una intuïció, estava segura que hi havia experiències d'apropament, però no s'havien publicat. La causa pot estar en que moltes vegades hom creu que la tasca que s'està fent no té massa interès i per tant, es queda en l'àmbit local.

Així doncs, el primer pas de la investigació s'orienta cap a la localització de bibliografia; aquesta s'inicia a l'entorn dels àmbits que es mouen al voltant del nucli central, del binomi didàctica - arxius. Els aspectes treballats de manera exclusiva a través de la bibliografia existent han estat els relacionats amb el coneixement científic històric i als paradigmes científics, de patrimoni; d'ensenyament i aprenentatge, incloent-hi les visions sobre la construcció de coneixement, habilitats cognitives i didàctica en general. La investigació basada en els mètodes quantitativs tenien com a objectiu l'estudi de la situació de la relació arxius –ensenyament amb la creació d'una base de dades ; i per últim, els mètodes qualitativs en general i investigació i educació en particular se centrarien en l'estudi de cas.

1.1 Aproximació a l'objecte d'estudi.

L'aproximació a l'objecte d'estudi, en la seva vessant empírica, comporta una doble via : la descriptiva i la quantificadora. Descriptiva per tot el que inclou del desenvolupament de les activitats i de les seves tipologies que porten al coneixement de la realitat. Quantificadora perquè atorguen un corpus al conjunt de dades que es desprenen de tota la observació, tendències, percentatges, casos excepcionals, i a partir de les quals es pot aconseguir un coneixement global de la relació arxiu – ensenyament expressat a partir de l'informe recopilatori o de síntesi.

1.2 Motivacions. Objectius proposats

L'objectiu general de l'aproximació a l'objecte d'estudi és conèixer el marc de treball on s'insereixen les relacions arxiu –ensenyament a l'àmbit del territori català, a través del coneixement empíric de la realitat, prenent com a base la comarca . Donar resposta a la necessitat de tenir una visió global del que succeïa a Catalunya en la interacció Arxivística-educació.

La motivació fonamental que em portà a l'aplicació de la metodologia empírica, és el desconeixement de la interacció entre el món dels arxius i el de l'educació, tot i tenint constància d'experiències molt interessants entre centres de primària i de secundària, que treballaren utilitzant documents d'arxiu i anaven a l'arxiu a investigar temes d'història, no teníem una visió panoràmica de quina intensitat se'n realitzaren ni coneixíem la seva distribució en el territori. El coneixement d'aquest tema s'havia de fer "trepitjant el terreny" i amb la proximitat personal; calia, en primer terme, fer un treball minuciós de recollida de dades. Però la fredor d'aquestes ha de ser contrastada amb la calidesa d'una conversa. D'aquí les enquestes i les entrevistes amb els Arxius Comarcals, primera part de la tesi i per assolir una visió en profunditat i qualitativa.

I la immersió en els Tallers d'Història de Sant Feliu de Guíxols del curs 2003-2004, a través de l'estudi de cas.

En moments o fases puntuals de la tesi, a l'entorn d'aquest eix central, han anat apareixent altres temes que han estat eixos de força secundaris. Un dels que ha donat empenta, ja ha estat presentat en esbós a la introducció de la tesi: l'inici del meu interès pel treball amb les fonts primàries va ser gràcies al coneixement del llibre de Roser BATLLORI i OBIOLS; Montserrat CASAS i VILALTA. *L'ensenyament de la Història a l'escola: Societat i Territori al Vallès Occidental*¹ que de manera fortuïta vaig prendre de la prestatgeria d'una biblioteca de classe. Com molts llibres que arriben als centres d'ensenyament, aquell havia arribat, se l'havia identificat i dormia el son dels justos en un armari de classe. Ningú me l'havia presentat, tot i que feia poc que havia sortit editat i tenia com a reclam haver estat el Primer Premi Pau Vila.

Si la motivació inicial va ser doncs el treball amb aquest llibre, que em conduí a l'elaboració de la primera part d'aquesta tesi i quan ja em trobava treballant amb l'estudi de cas de Sant Feliu, en la recerca d'antecedents, aparegué de nou, com si es tractés d'un cicle vital la referència del llibre inicial. El cercle es tancaria en relació amb aquest mateix llibre.

Per les informacions rebudes sobre els orígens i les influències dels Tallers d'Història de Sant Feliu, vaig saber dels ja extingits *Tallers d'Història de Girona*. I vaig

¹ Roser BATLLORI i OBIOLS; Montserrat CASAS i VILALTA. *L'ensenyament de la Història a l'escola: Societat i territori al Vallès Occidental* Barcelona: Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona, 1982. Col·lecció Pau Vila, 1

descobrir la figura de qui havia dissenyat i dut a terme aquell projecte a Girona : en Quim Franc². Davant la única possibilitat de poder tenir referències d'ell a través de la seva vídua, m'hi vaig adreçar. Sense saber-ho, estava a punt de tancar l'anella que s'havia anat dissenyant durant tot aquest temps : em trobava de manera fortuïta amb la Roser Batllori, una de les autores del meu llibre de capçalera sobre la didàctica amb fonts primàries.

Amb la Roser Batllori vaig mantenir una entrevista llarga, càlida i cordial que va anar més enllà de transmetre una informació. Vaig tornar-me a sentir amb els meus divuit anys i amb l'entusiasme de ser a l'Escola de Mestres de Sant Cugat, al costat del Monestir. El cercle quedava tancat.

La metodologia és el com per arribar al coneixement. En el moment de plantejar-me aquesta investigació, una de les idees que tenia clares és que volia conjuminar diversos aspectes: el coneixement del passat, el treball amb fonts primàries, l'estudi de com es pot arribar al coneixement a través d'elles en la pràctica docent. I dic això des d'una visió oberta i amb un treball en el que hi intervingués la interrelació amb les persones que actuen en aquests àmbits i alhora, poder-me imbricar en el medi, i aprofundir en el re-descobriments i l'arrelament al meu petit país.

No volia fer una investigació que significués només tancar-me amb les fonts i treballar-hi en solitari. Com deia el professor Fontana, que pregunta als seus doctorants : *“ quan fas una tesi, ¿ t' estàs divertint... o no ? . És la clau : si et*

² Vegeu Tercera part : L'observació participativa. L'estudi de cas. ELS TALLERS D'HISTÒRIA DE SANT FELIU DE GUÍXOLS. Capítol VI Antecedents i descripció de l'experiència. 2.2.2 Els tallers d'història de Girona. Pgs. 338 i ss.

*diverteixes, treballaràs a fons i trobaràs coses. Si no..., d'aquí no en sortirà res : deixa-ho !*³

Aquest objectiu, és complex i ambiciós; conèixer el món dels arxius i la seva relació amb el món de l'ensenyament, conèixer el medi, i acceptar de manera empàtica la idiosincràsia de maneres de fer i ser, tant properes i tan diverses, en tot l'àmbit català.

L'amplitud de l'objectiu ha condicionat la metodologia d'aquesta recerca, que és mixta i ha passat per diversos estadis. Tenint com a base un pensament humanista i holísitic. La metodologia emprada en la realització d'aquesta recerca ha estat diversa, fet fàcil de comprovar si es té en compte les dues parts complementàries de que es compona. En el seu inici, s'ha seguit el mètode empíric : Una primera aproximació descriptiva a l'objecte d'estudi a través del coneixement de les experiències, la situació, el desenvolupament i la realitat dels Serveis Didàctics als arxius d'abast comarcal del territori català que ens hem nodrit per poder construir una visió de la realitat. Aquest coneixement ha estat complementat també amb publicacions, bibliografia i premsa especialitzada.

La recerca ha partit d'una aproximació a l'objecte d'estudi de caràcter quantitatiu : creació de registres basats en enquestes i entrevistes. Aquestes dades han estat la base per recopilar la informació necessària que ens ha permès fer una primera aproximació a la interacció Arxius – Educació a Catalunya.

³ AMELA, Víctor "La contra: Josep Fontana " a *La Vanguardia* , Barcelona, 15 de juliol del 2002. Contraportada Vaig llegir aquesta entrevista a Tortosa en visita de recerca a l'Arxiu comarcal de les Terres de l'Ebre.

2. L'anàlisi quantitativa

La metodologia quantitativa és la predominant en algunes comunitats científiques, i pren els mètodes de les ciències físico - naturals, que han estat considerades model de coneixement científic. Els seus fonaments es troben en la metodologia quantitativa del positivisme al primer terç del segle XIX. De fet, es tractava d'una superació de l'empirisme que es dedicava únicament a recollir dades sense introduir coneixements més enllà del camp d'observació. A principis del XX, sorgeix el neopositivisme que aporta com a element trencador la inducció probabilística.

Tradicionalment la investigació en educació ha seguit els postulats i principis sorgits des d'aquesta visió, que està vinculada a les idees de grans teòrics del segle XIX i principis del XX com August Comte (1789-1857), John S. Mill (1806–1873) Emile Durkheim (1858- 1917) i Karl Popper (1902-1994) .

En l'àmbit educatiu la seva aspiració es descobrir lleis per les quals es regeixen els fenòmens educatius i elaborar teories científiques que guïïn l'acció educativa. Segons Thomas Popkewitz⁴ aquesta visió es pot configurar a partir de cinc supòsits :

- ✓ La teoria ha de ser universal, no vinculada a un context específic
- ✓ Els enunciats científics són independents de les finalitats i valors dels individus
- ✓ El món social existeix com un sistema de variables que s' interaccionen
- ✓ La importància de definir operativament les variables
- ✓ Que les mesures siguin fiables.

⁴ Citat per A. LATORRE, D. DEL RINCÓN; J. ARNAL a *Bases metodològiques de la investigació educativa*; Barcelona. Gràfiques 92, 96

Fins a la dècada dels setanta és el mètode que ha predominat a les Ciències Socials, per la seva visió objectiva i positivista de la realitat educativa, i el seu centrar-se en les manifestacions externes de la realitat.

En termes generals els mètodes quantitativs són molt potents per la validesa externa ja que amb una mostra representativa de la població fan inferència amb una seguretat i precisió molt definides. Permet descartar o refusar una hipòtesi i quantificar la rellevància d'un fenomen, però porta associat el risc del reduccionisme quan s'aplica a l'àmbit educatiu. És rigorós pels criteris metodològics, però oblida que el fet educatiu té altres dimensions com ara la humana, la social, la cultural i, fins i tot, també inclou les dimensions política i ideològica.

És en l'àmbit de la recerca educativa que el perill d'una aplicació reduccionista sempre hi és present, perquè tracta fenòmens observables susceptibles de medició, anàlisi estadística i control experimental, variables mesurables de caràcter quantitativ sempre insuficients per explicar la complexitat de la realitat educativa. Per aquest motiu hem hagut d'emprar també el mètode qualitativ.

Pels seus valors positius, el mètode quantitativ s'ha emprat en aquesta tesi pel que fa a la part corresponent a l'estudi de l'estat de la qüestió i a la descripció de la relació entre els Arxius Comarcals i els centres educatius de Catalunya, perquè seguint els criteris de Latorre, del Rincón i Arnal⁵, el mètode, garantia :

⁵ Opus cit.

- ✓ la consideració de la realitat com a quelcom extern
- ✓ la finalitat d'aquest apartat de la investigació era conèixer i explicar la realitat
- ✓ la persona que investiga és objectiva i treballa distanciada de l'objecte d'estudi
- ✓ la metodologia està lliure de valors i el mètode és garantia de neutralitat
- ✓ separa la teoria de la pràctica
- ✓ estableix com a criteris de qualitat la validesa, la fiabilitat i l'objectivitat
- ✓ es basa en instruments que impliquen la dosificació dels fets a través de qüestionaris, escales de mesura i entrevistes estructurades
- ✓ l'anàlisi de les dades és de caràcter deductiu i estadístic. Aporta anàlisi d'elements quantitativus.

Establertes les premisses teòriques, el mètode empíric analista, treballa a partir de la creació d'un disseny d'investigació, que permeti obtenir unes dades prou significatives perquè els resultats tinguin validesa i fiabilitat.

El primer pas és l'elaboració de les hipòtesis i tot seguit, l'acotació d'un camp d'estudi o mostra prou representativa, l'elecció d'unitats d'observació i la creació d'uns instruments per recollir dades sobre la temàtica.

El camp d'estudi o mostra ha de tenir prou entitat qualitativa i quantitativa per poder, al final del procés, donar-li entitat i que ens sigui fiable des del punt de vista estadístic. En aquest sentit, i pel que fa aquesta tesi, el camp d'estudi era prou abastable per incloure-hi tots els elements, i no s'ha quedat en una sèrie sinó que s'han estudiat tots els elements, és a dir, concretant, tots els Arxius Comarcals de la Xarxa d'Arxius de la Generalitat que hi havia en funcionament fins al 2002.

El següent pas és definir les unitats d'observació; aquelles realitats que es pretenen observar i constitueixen l'objecte global de l'estudi; i a continuació, un altre dels elements essencials, serà establir, definir i acotar quines característiques volem conèixer de cadascuna, és a dir concretar les variables. En el nostre cas, les unitats d'observació seran de dues naturaleses : les activitats que es porten a l'arxiu, dirigides al col·lectiu acadèmic, i els materials educatius i didàctics produïts.

Definits aquests elements, unitats d'observació i variables, passarem a elaborar instruments de registre, que pel cas es tracta d'enquestes i entrevistes sobre la realitat de l'arxiu i les seves activitats, i per l'altre, fitxes descriptives dels materials recollits.

La diferència fonamental entre les enquestes i les entrevistes, seguint a Sierra Bravo⁶, és que a l'entrevista, la persona que investiga forma part, de manera activa, de l'instrument d'observació, el qüestionari no sempre és fix ni estàndard.

En aquest aspecte, l'entrevista realitzada al col·lectiu d'arxivers ha estat el més uniforme possible, sense deixar de ser semi-oberta, seguint el fluir de la conversa que cada persona entrevistada podia desenvolupar.

Un cop recollides les dades i elaborats els registres, el procés de treball quantitatiu comporta la sistematització amb l'elaboració de percentatges mitjançant l'aplicació de sistemes estadístics, amb els quals obtindrem dades empíriques conclusives. El tractament que s'ha fet de les dades en aquesta fase de la tesi és estadístic, seguint la metodologia de les proporcions en les que es comparen les freqüències o valors de distribució amb el nombre N, o total de cadascuna, i a partir

⁶ Restituto SIERRA BRAVO *Técnicas de investigación social*. Madrid : Editorial Paraninfo, 1999

d'aquí s'han elaborat els percentatges. En aquest punt, el programa d'informàtica Excell ha estat l'eina fonamental.

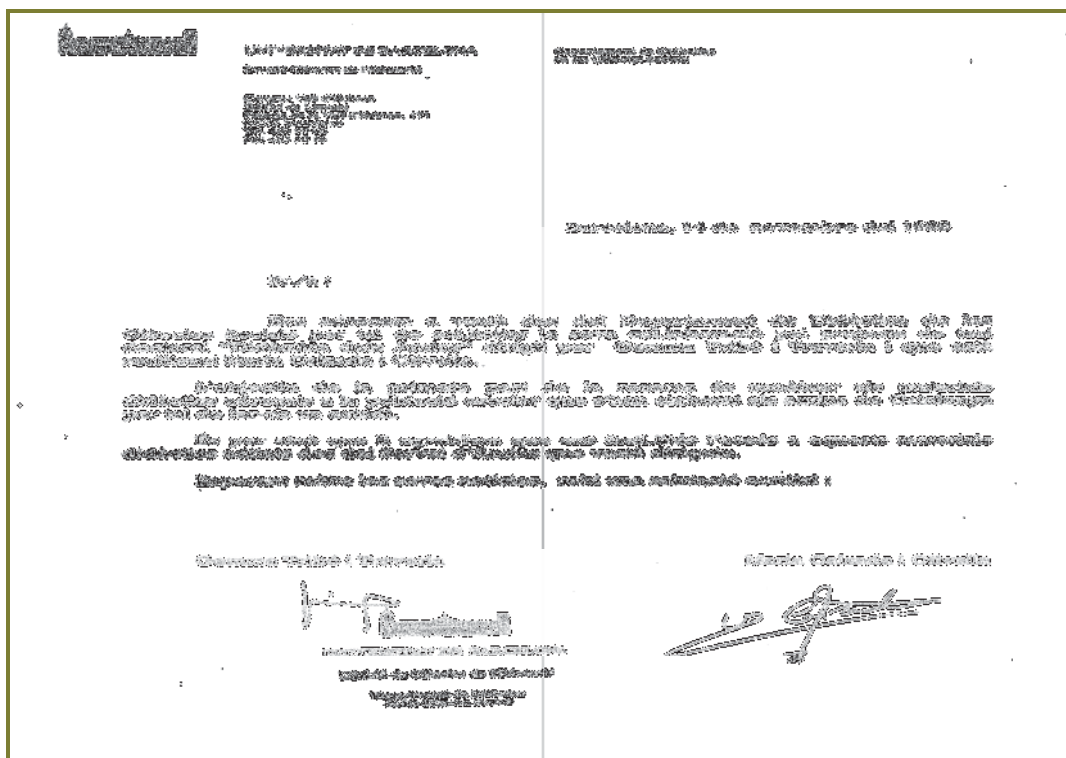
Per últim, amb les dades estadístiques ordenades i la seva representació gràfica, es passa a la fase d'anàlisi i d'interpretació i, posteriorment, s'elaboren les conclusions que ens donaran la pauta per la contrastació de les hipòtesis provisionals que inicialment s'havien formulat.

2.1 Els instruments utilitzats

2.1.1 Primera part. La visita a l'Arxiu. L'entrevista, l'enquesta, recollida de materials didàctics. Metodologia quantitativa.

Les tècniques d'investigació que s'han emprat en aquesta fase són majoritàriament pròpies del mètode quantitatiu, si bé les entrevistes s'utilitzen també en l'estudi qualitatiu.

Al planificar un disseny d'instruments per conèixer aquesta realitat, vaig tenir presents dos aspectes : poder accedir als materials educatius i didàctics que hi poguessin haver realitzats amb fonts d'arxiu i crear una enquesta sobre els serveis didàctics. La primera de les intervencions fou adreçar-se a tots i cadascun dels 27 arxius comarcals que en aquells moments constituïen la xarxa. Per correu tradicional, s'envià un escrit en el que s'exposava el motiu de la recerca i es demanava la possibilitat d'obtenir un exemplar dels materials didàctics amb fonts d'arxiu.

La resposta, es materialitzà en 7 trameses. I l'estratègia es va haver de canviar : si volia conèixer realment aquest món, calia anar-hi i visitar les persones, perquè les realitzacions històrico-socials, han estat fetes per persones. Per altra banda, en aquest nou plantejament hi vaig veure una manera diferent i per a mi engrescadora de conèixer país. Així doncs, vaig dissenyar les rutes i la tasca a fer en les visites. La visita a cada arxiu constava de tres parts. La primera era una entrevista semi-oberta, que tot i seguint una pauta, segons el caire i les respostes que es donaven, s'anava adaptant a la situació. Al principi, i com a tònica general, les persones entrevistades seguien l'ordre de les preguntes, però ben aviat, les respostes anaven agafant un caire més específic de les experiències de cada cas i les manifestacions eren més lliures passant a ser respostes de constatació o explicació de fets, acompanyades d'un alt grau d'opinió. La segona part era independent de la primera i consistia en una enquesta que es deixava a l'arxiu i era contestada més tard i retornada per correu.

La tercera part de la visita, a vegades es produïa paral·lelament amb la primera. Es tracta de recollir els materials elaborats des de l'arxiu i adreçats a la població escolar.

Les produccions o materials que s'han inclòs en aquest estudi, són les que he considerat com a materials didàctics. El criteri seguit per qualificar de Material Didàctic a un determinat document, ha estat establir que tot material produït des de l'Arxiu o en col·laboració amb l'Arxiu i adreçada al món de l'ensenyament, amb una finalitat inicial o bé final, per la demanda o la pràctica, és un document didàctic i per tant, s'ha inclòs en tots els apartats de l'estudi. Tot seguit s'ha iniciat una doble classificació, en funció de : la tipologia de text que es presenta⁷ i el col·lectiu a qui s'adreça.

- Quan parlem de tipologia de text, parlem sempre de dos models. El text explicatiu o expositiu, que n'inclou d'altres com el descriptiu. L'objectiu principal és informar. El text instructiu, que dóna ordres, o obligacions i que és la base de formulació d'activitats, és a dir, el que proposa activitats.
- Els col·lectius a qui va adreçat, és a dir professorat, amb presentacions metodològiques, i l'alumnat. La diferència es troba en el nivell de llenguatge. Més tècnic i propi de les disciplines a treballar al professorat i més assequible, sense perdre rigor, per l'alumnat. Per fer-ne un paral·lelisme, és el mateix cas que els llibres de text : llibre per l'alumnat i llibre pel professorat, també anomenat guia didàctica.

⁷ Àngels PRAT "Habilitats cognitivolingüístiques i tipologia textual" a: Jaume JORBA, Isabel GÓMEZ i Àngels PRAT (eds.) *Parlar i escriure per aprendre. Ús de la llengua en situació d'ensenyament- aprenentatge des de les àrees curriculars*, Bellaterra : Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona, 1998. Sèrie Eines i Estratègies, 7 Pàgs. 59-84

2.1.2 Descripció dels instruments utilitzats. Primera fase : recollida de materials.

Els instruments d'investigació utilitzats en aquesta primera fase han estat bàsicament tres :

- 1. Fitxa identificativa de l'arxiu o fitxa de treball d'organització personal on hi figuren les dades més significatives i d'informació a l'entorn de l'arxiu.

FIA. Fitxa identificativa d'Arxiu

Arxiu acrònim	DIRECCIÓ :	Data :
Data		
adreça		
Titolaritat /grup polític		
Direcció		
Tècnics / responsable Servei Educatiu		
Materials		
Entrevista		
Enquesta		
Edifici		
Informacions rellevants donades des de l'Arxiu		
Comentaris		
Impressions personals :Perfil de les persones amb qui m'he entrevistat	Edat ; Experiències; Actituds ; Característiques	

- 2. Enquesta als professionals de l'arxiu : la visita a l'arxiu. Són 27 ítems repartits en cinc blocs temàtics més un apartat introductori :

- Identificació
- I Infraestructura i serveis en general de l'Arxiu,
- II Servei Pedagògic : la visita escolar a l'Arxiu
- III Activitats amb fonts primàries
- IV Actituds
- V Col·laboració arxiu – ensenyants

Els diferents apartats, volen situar l'experiència de la didàctica amb fonts primàries, des dels condicionants humans i materials, fins arribar al fet concret del treball del col·lectiu acadèmic, passant per aspectes que busquen la opinió dels arxiviers contrastant-la amb el fet real que es dona en el propi arxiu. Aquest és el cas dels ítems 3 i 4, relacionats amb els serveis de l'arxiu. En la primera pregunta, es demana opinió sobre el valor donat a un llistat de serveis d'arxiu, i a la següent, es veu si és coincident amb la realitat donada en aquest cas.

3. Com valoraríeu la importància dels següents serveis ?			
	prescindible	auxiliar	bàsic
consulta de documents			
biblioteca de temes locals i comarcals			
hemeroteca			
reproduccions fotogràfiques			
consulta de microfilms			
exposicions			
cursos i conferències			
visites escolars			
altres			

4. Coincideix amb la realitat del vostre Arxiu ?			
si	☐	no	☐

de manera semblant, es fa amb els ítems 7 i 8 :

7. També en el marc de les activitats de difusió que es porten a terme des de l'Arxiu, ¿quina valoració donaríeu a les visites escolars ? Encercleu el número escollit (1<10)

	Visites escolars									
pràctica	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

8. I quina valoració donaries davant la realitat que es dona al vostre Arxiu ? (1<10)

	Visites escolars									
importància	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

S'inicia l'enquesta amb dos primers blocs, un introductor i l'altre com a inici, **Identificació i Infraestructura**, que plantegen situar el marc humà i material de l'experiència de treball amb fonts primàries d'arxiu. El primer dels apartats, la identificació, respon a aspectes aclaridors del col·lectiu de tècnics d'arxiu fent referència al gènere, la formació, l'edat i l'experiència en el treball; mentre que el segon analitza aspectes materials que poden ser un factor condicionant en l'experiència - espai físic i serveis donats :

Infraestructura

- Dipòsit documental
- Sala de consulta (punts de lectura)
- Despatxos
- Sala de reprografia
- Sala de classificació
- Sala de conferències/exposicions

Serveis

Consulta de documents
Biblioteca de temes locals i comarcals
Hemeroteca
Reproduccions fotogràfiques
Microfilms
Exposicions
Cursos i conferències
Visites escolars

A partir d'aquí, els blocs II, III, IV i V estan dedicats a l'anàlisi de la relació arxiu - ensenyament, des de la visita, el tractament dels materials, les activitats que es porten a terme i les actituds.

El **II Servei Pedagògic** : la visita escolar a l'Arxiu, planteja a través dels ítems 9 al 18, aspectes concrets de la visita tan de gestió acadèmica – calendaris, grups, nombre d'alumnat per grup, tipologia de centres, nivells – com d'objectius davant la visita. També fa el seguiment en l'ús dels Arxius i el possible increment de centres usuaris del servei, buscant-ne les causes acadèmiques.

El **III Activitats**, se centra en els aspectes més didàctics - objectius, activitats, material utilitzats, tipologia i suport de la documentació treballada i en altres materials creats a partir de les fonts primàries documentals.

Els dos darrers apartats, **IV Actituds** en la visita i **V Col·laboració** arxiu – ensenyants, fa recerca sobre els aspectes personals de resposta i de relació entre alumnat i arxiu i professorat i arxiu : actitud de l'alumnat durant el treball a l'arxiu i participació en la preparació de l'activitat per part del professorat.

<p>Instrument 1 Qüestionari</p> <p>Any FUNDACIÓ CULTURAL de ANDORRA: Direcció de les Arts plàstiques (D)</p> <p>LA VISTA A L'VELLA Exposició d'Arts</p> <p style="text-align: right;">data <input style="width: 100px;" type="text"/></p> <p>Identificació</p> <p>Cognoms <input style="width: 50px;" type="text"/> <input style="width: 50px;" type="text"/> Edat: <input style="width: 50px;" type="text"/></p> <p>Tribuació acadèmica i especialització <input style="width: 300px;" type="text"/></p> <p>Data expedició titulació <input style="width: 50px;" type="text"/> Any d'expedició curs completat <input style="width: 50px;" type="text"/></p> <p>Any en treball i titulació <input style="width: 300px;" type="text"/></p> <p>Adreça <input style="width: 200px;" type="text"/> Telèfon <input style="width: 50px;" type="text"/> E-mail: <input style="width: 100px;" type="text"/></p> <p><small>L'organització "La vista a l'Vella" té com a objectiu exposar la realitat cultural de la ciutat d'Andorra i d'Europa mitjançant les prestatges, per tant, caldrà referir-se a la ciutat d'Andorra i no pas a la ciutat de començament de curs acadèmic. Totes les dades sobre temes de caràcter acadèmic i de treball que s'ha de fer servir per als treballs de la tesi, s'han de consignar en un document d'informació al·lineada.</small></p> <p>1. Quins documents i recursos es consulten?</p> <p>1. De quins recursos disposeu d'Andorra?</p> <table style="width: 100%;"> <tr><td>☐</td><td>Llibres de consulta</td></tr> <tr><td>☐</td><td>Sala de consulta (part de Andorra)</td></tr> <tr><td>☐</td><td>Revistes</td></tr> <tr><td>☐</td><td>Sala de exposicions</td></tr> <tr><td>☐</td><td>Sala de documentació</td></tr> <tr><td>☐</td><td>Sala de conferències i exposicions</td></tr> <tr><td>☐</td><td>Altres: <input style="width: 200px;" type="text"/></td></tr> </table> <p>2. Quins són els recursos que s'utilitzen fora de l'Andorra?</p> <table style="width: 100%;"> <tr><td>☐</td><td>Consulta de documents</td></tr> <tr><td>☐</td><td>Biblioteques de zones locals i externes</td></tr> <tr><td>☐</td><td>Internet</td></tr> <tr><td>☐</td><td>Representacions fotogràfiques</td></tr> <tr><td>☐</td><td>Internet</td></tr> <tr><td>☐</td><td>Exposicions</td></tr> <tr><td>☐</td><td>Cursos i conferències</td></tr> <tr><td>☐</td><td>Visites escolars</td></tr> <tr><td>☐</td><td>Altres: <input style="width: 200px;" type="text"/></td></tr> </table>	☐	Llibres de consulta	☐	Sala de consulta (part de Andorra)	☐	Revistes	☐	Sala de exposicions	☐	Sala de documentació	☐	Sala de conferències i exposicions	☐	Altres: <input style="width: 200px;" type="text"/>	☐	Consulta de documents	☐	Biblioteques de zones locals i externes	☐	Internet	☐	Representacions fotogràfiques	☐	Internet	☐	Exposicions	☐	Cursos i conferències	☐	Visites escolars	☐	Altres: <input style="width: 200px;" type="text"/>	
☐	Llibres de consulta																																
☐	Sala de consulta (part de Andorra)																																
☐	Revistes																																
☐	Sala de exposicions																																
☐	Sala de documentació																																
☐	Sala de conferències i exposicions																																
☐	Altres: <input style="width: 200px;" type="text"/>																																
☐	Consulta de documents																																
☐	Biblioteques de zones locals i externes																																
☐	Internet																																
☐	Representacions fotogràfiques																																
☐	Internet																																
☐	Exposicions																																
☐	Cursos i conferències																																
☐	Visites escolars																																
☐	Altres: <input style="width: 200px;" type="text"/>																																

9. Servei Pedagogic: La visita escolar a l'Àrea -activitat i secundària-

9. La visita a l'Àrea d'Entorn de primària de secundària té com a objecte:

- conèixer què és un centre
- traballar de manera treballada
- establir un lloc i situar de tot el grup
- altres

--

10. Les visites escolars en grup es eleven:

- en qualsevol moment del calendari escolar
- a principi de curs
- en lligació a la programació del curs
- altres situacions

--

11. Quantes activitats de treball a l'Àrea organitza cada grup?

Les activitats a l'Àrea...	cap	1	2	3	4
formen part d'un projecte que pot durar més d'un any					
se centren únicament en activitats a l'Àrea					

12. Visita de l'Àrea d'Entorn a l'Àrea d'Entorn de primària de secundària - en relació d'intercanvi que realitzen la visita a l'Àrea.

	1	2	3	4
cap				
de 1 a 10				
de 11 a 20				
de 21 a 30				
de més de 30				

13. Quin és el nombre aproximat d'alumnes per grup en cada visita?

- des de 12 alumnes
- de 12 a 20 alumnes
- més de 20 alumnes

14. Quin és el nombre d'assignatures i grups que han passat per l'Àrea el darrer curs escolar ?

nombre de grups d'assignatures
 nombre d'assignatures

--

15. Quin és el nombre de d'IES i grups d'assignatures que han passat per l'Àrea el darrer curs escolar ?

nombre de zones d'assignatures
 nombre d'IES

--

16. El nombre d'assignatures - assignatures de secundària - s'ha vist incrementat respecte d'anys enrere ?

si

no

17. Si la resposta anterior és afirmativa, tant en cas de l'augment - individual o per grup classes, quin ha estat l'augment més significatiu en el cas de l'assignatura de secundària ?

	VISTES INDIVIDUALS	VISTES PER GRUPS
ESO 1er cicle		
ESO 2n cicle		
BASTIMENTS		
ALTRES		

18. Quins poden ser les causes ?

l'Àrea ha inclòt assignatures de difusió en l'àmbit de l'augment de l'assignatura de Recursos del nou Estatut

la generalització per part del professorat d'assignatures de metodologia més actives a través de les línies prioritàries

altres

18. Quins tipus de fonts primàries esmentaràs a utilitzar en el treball per assolir l'objectiu proposat des de l'Àrea?

Tipus de font primària	Sí	A vegades	No	No sé
Documents escrits i gravats				
Entrevistes				
Grups de discussió, focus grups, caselles, observació				
Observació directa i indirecta				
Diàries				
Mapes				
Mapes - esquemes, etc.				
Mapes grans				
Mapes : grans, petits, grans de forma, etc.				
Mapes : grans, petits				

Altre tipus

19. Quins tipus de fonts primàries són les més utilitzades en les classes per assolir l'objectiu proposat des de l'Àrea?

Tipus de font primària	Sí	A vegades	No	No sé
Documents escrits i gravats				
Entrevistes				
Grups de discussió, focus grups, caselles, observació				
Observació directa i indirecta				
Diàries				
Mapes				
Mapes - esquemes, etc.				
Mapes grans				
Mapes : grans, petits, grans de forma, etc.				
Mapes : grans, petits				

Altre tipus

Actes

21. En quin suport es presenten i totales aquets documents

	Origen	Caràcter, importàcia ...
Presentació		
Tratats de referència		

22. Desenvolupament de les activitats. Comptes quines d'aquestes activitats es donen a terme durant la visita dels grups :

	siempre	a veces	nunca
construcció oral de la unitat de l'activitat			
construcció d'estructures - descripcions i viatges -			
visita guiada per les característiques de l'activitat			
resolució de dubtes			
realització d'activitats guiades per part de l'activitat			

23. De les registres activitats quines es porten en pràctica durant la visita a l'activitat.

☐
☐
☐
☐

- 023**
 Realitzat realitzant una activitat lliure
- Realitzat realitzant les activitats proposades en un diccionari preparat per l'activitat
- Realitzat realitzant dibuixos i esbossos a partir de les fotografies
- Realitzat realitzant una memòria amb documents que se li proporcionen

24. Si s'observen materials al lloc, aquesta tenen com a finalitat :

☐
☐

- proporcionar un objectiu
- proporcionar el treball de recerca
- desenvolupar el seu espai crític

25. Activitat

25. Quina és la resposta dels grups a les visites que s'observen al vostre Actes ?

☐
☐
☐

- Facilitat de coneixement però no de interès
- se centren més en les parts
- participen de manera activa a la sessió

V Col·laboració amb el professorat

26. Davant de la concierència de la visita :

el professorat té una funció prioritària amb l'Asatu
l'Asatu és qui porta el desenvolupament de la visita
el professorat dirigeix la visita de manera autònoma
el professorat es limita a donar el dia i hora per visitar l'Asatu

27. En el cas que l'informació documentari existís dirigit a la visita, aquestes :

han estat preparades per l'Asatu
han estat preparades pel professorat
han estat preparades de manera conjunta Asatu-Professorat

EL QÜESTIONARI JA STA ACABAT. MOLTES GRÀCIES PER LA VOSTRA PARTICIPACIÓ I COL·LABORACIÓ. SI VOLEU COMMENTAR O PRECISAR ALGUNA QÜESTIÓ US AGRARÉ QUE HO FEU A CONTINUACIÓ.

OBSERVACIONS :

- 3. Entrevista als professionals de l'arxiu. Té dos apartats. El primer de dades tècniques i el segon l'entrevista pròpiament. Aquesta està estructurada al voltant de quatre grans blocs

- el perquè de la creació de materials i les circumstàncies de creació i la possible col·laboració amb professionals de l'ensenyament
- els materials i la seva aplicació - com són, a quins nivells s'han dirigit, com s'apliquen, els resultats possibles d'aquesta aplicació en la millora de l'aprenentatge i el desenvolupament d'habilitats intel·lectuals i socio-emocionals.
- el suport de l'administració
- les opinions a l'entorn de la didàctica de les fonts primàries i dels Serveis Pedagògics.

Indicadors 2

Experiència en diferents àrees
Experiència (1): primària

Àrea
FUNCIÓ CULTURAL dels ARIUS:
Didàctica de les fonts primàries. (2)

EXPERIÈNCIA EN DIDÀCTICA D'ARXIVS (1)
 Entre tots professionals d'arxius

DATA

1. IDENTIFICACIÓ

Cognoms **N** **Sexe:**

Títols acadèmics i especialització

Reste experiència titulació **Àrea d'investigació en el camp dels arxius**

Actiu en treball i treballat

Adreça **Telèfon**
E-mail:

2. INTERFERÈNCIES **3. CONFERÈNCIES PREVIUES**

L'interès de l'Experiència en diferents àrees (1) té com a objecte conèixer l'experiència de treball desenvolupada entre ensenyants i investigadors en el primer nivell i de diferents àrees - en diferents de la tècnica a nivell de secundària. Aquesta primera part, des de l'Àrea de Arxius. També pot ser completada pels professionals de l'arxivisme en un àmbit més ampli de la pròpia especialització, en una visió més global aplicada a la Zona d'Arxius Comarcals i a la Zona d'Arxius Municipals.

Totes les dades seran tractades confidencialment i la informació que s'ha donat tindrà per objecte de treball de la tesi sobre comencen en cap moment dades personals ni d'identificació.

4. RESUM DE L'ENTREVISTA

1. Què l'ha portat a obrir l'Arxiu a un projecte comú amb el professorat ?
2. Com s'iniciaren els primers contactes ?
3. Quan ?
4. Quin és el perfil de professionals que s'engresquen a crear i tirar endavant un projecte com aquest ?
5. Quina metodologia de treball se segueix per dissenyar aquesta activitat ?
6. Ha variat al llarg del temps que fa que es porta a terme ?
7. Quins criteris seguia a l'hora de triar el tema a treballar ?
8. A quins nivells dirigiu la vostra tasca ?
9. Quins criteris seguia per la tria de documents ?
10. Quin ha estat el resultat d'aquest treball de selecció ?
11. Quants temes / dossiers teniu preparats ?
12. Repetiu experiències amb grups diferents ?
13. Quina és la seqüència didàctica que seguia amb l'alumnat ?
14. Penseu que l'aplicació didàctica de les fonts primàries pot arribar a desenvolupar habilitats intel·lectuals en els alumnes ?
15. Quines de les següents habilitats intel·lectuals es veurien afavorides per aquesta metodologia ?

	observació			deducció		
	identificació			comparació		interpretació
	descripció			classificació		raonament
	explicació			sistematització		síntesi, conclusió
	argumentació			datació, cronologia		
	mesurament espacial					

14. Quin paper creieu que jugarà les fonts primàries vivents al treball en l'aprenentatge del propi país?

17. Desenvolupa habilitats relacionades amb l'aprenentatge socio-emocional?

16. Quines d'aquestes habilitats creieu que es veurien afavorides?

☐	creació	☐	contenut/teoria
☐	imaginació	☐	reconstrucció de fets
☐	curiositat	☐	simulació, dramatització
☐	memòria	☐	context actual, històric
☐	assistència	☐	metodologia

18. Quin seria el balanç final en l'aprenent que ha passat per aquesta metodologia?

20. Creus que millora la comprensió de la història amb la utilització crítica de les fonts primàries?

21. Quin ha estat el suport de l'Administració en aquesta experiència?

22. Creus que incorporar l'ús de l'entorn en general i el desenvolupament de la història en concret és un recurs educatiu de gran força?

23. Com veuria i com creus que hauria de ser el Servei Pedagògic d'Àmbit entre la Xarxa educativa de Catalunya?

Segona fase : Llicència d'estudis retribuïda

La segona fase del treball d'aquesta tesi fou després de les visites als Arxius i de recollir els materials didàctics, durant la Llicència d'Estudis Retribuïda concedida pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya que es desenvolupà durant el curs 2002-2003.

El treball de la Llicència sota el títol "Didàctiques amb fonts d'Arxiu " fou elaborat a partir dels materials recollits en un treball de sistematització, catalogació i posterior anàlisi. Consta de tres apartats : temes introductoris, instruments del Catàleg I instruments del Catàleg II.

Als temes introductoris s'expliquen de manera breu les característiques generals del catàleg, així com un glossari dels descriptors temàtics i cronològics utilitzats en la confecció dels instruments de descripció i la selecció temàtica a partir dels llistats d'encapçalament en català.

Els instruments del Catàleg I inclouen nou apartats que classifiquen els materials en 10 apartats diferents, segons els següents criteris :

1. A OR : Llistat alfabètic d'Arxius origen dels materials
2. MD Au : Llistat alfabètic de materials didàctics per autoria
3. MD Arx : Llistat alfabètic de materials didàctics d'arxius
4. MD Tit : Llistat alfabètic de materials didàctics de títols
5. MD Tem : Llistat alfabètic de materials didàctics per temes tractats
6. MD Tip : Llistats alfabètics de materials didàctics per tipologia :
documents informatius o proposta didàctica
7. MD Fin : Llistats alfabètics de materials didàctics per finalitat :
Matèria, Crèdit Treball de recerca

8. MD Cron : Llistats de materials didàctics per ordre cronològic

9. MD Sup : Llistat alfabètics de materials didàctics per suports de presentació.

Relació suport i títols.

10 AUTORIA Llistat general per autoria dels materials recollits i catalogats

El tercer apartat, els instruments del Catàleg II, inclou dos instruments que organitzen la informació segons els següents criteris : les FIMDAACC, fitxes descriptives dels materials didàctics utilitzats a l'àmbit comarcal i les FQMD, fitxes qualificadores dels materials didàctics.

➤ 1. Fitxa identificativa de materials didàctics. **FIMDAACC**. És una fitxa que identifica amb les dades més bàsiques cadascun dels materials didàctics. En la presentació en suport paper estan ordenades alfabèticament per Arxius.

- Identificació : Nom de l'arxiu, Autor1, Autor2, Autor3, Títol, Edita, Any, Col·lecció Descriptors : Tema, Període, Cronologia
- Aspectes didàctics : Proposta educativa, Document informatiu, Proposta didàctica, Treball alumnat, Treball de matèria, Crèdit, Treball de recerca

numdoc	<input type="text" value="Arxiu"/>
Autor1	<input type="text"/>
Autor2	<input type="text"/>
Autor3	<input type="text"/>
Titol	<input type="text"/>
Edita	<input type="text"/> <input type="button" value="OK"/> <input type="button" value="Cancel"/> Any <input type="text"/>
Col·lecció	<input type="text"/>
Suport	<input type="text"/>
Tema	<input type="text"/>
Periode	<input type="text"/> Cronologia <input type="text"/> Toponimia <input type="text"/>
Proposta educativa	
Document informatiu ☐	
Proposta didàctica ☐	
Treball alumnat	
Treball de matèria ☐	
Crèdit ☐	
Treball de Recerca ☐	
Activitats difusió	<input type="text"/> <input type="button" value="OK"/>

Model de FIMDACC

➤ **2. Fitxa qualificadora dels materials didàctics.** És una fitxa descriptivo-valorativa per cadascun dels materials didàctics que s'han elaborat des dels arxius de la Xarxa d'Arxius Comarcals i Municipals del Principat, de la Catalunya Nord i del Nacional d'Andorra. En la presentació de cada fitxa s'inclouen els següents apartats:

▪ ***I Identificació :***

▪ 1.Títol del material, 2.Autoria, 3.Arxiu d'origen, 4.Nivell

▪ ***II Criteris d'elaboració :***

▪ 5.Continguts, 6.Fonts Utilitzades, 7.Suport de presentació / Llengua 8. Il·lustracions

▪ ***III Aplicació :***

▪ 9. Metodologia, 10.Descripció valorativa del material, 11.Espai de treball

▪ ***III Informacions complementàries:***

▪ 12.Disponibilitat de fonts secundàries. Bibliografia 13. Altres documents didàctics ; 14. Altres activitats relacionades amb el tema des del mateix arxiu; 15. Materials d'altres arxius relacionats amb el tema d'aquest document

model de Fitxa qualificadora materials didàctics :

FQ

materials didàctics

VAL D'ARAN
Archiu Istòric Generau d'Aran

1 - Títol

Era casa deth senhor d'arròs - guia didàctica -

2 - Autoria

Mª Pau GÓMEZ i FERRER, Archiu Istòric Generau d'Aran

3 - Arxiu d'origen

Servei Educatiu de l'AIG D'ARAN
Centre de Recorsi Pedagògics dera Val d'Aran

4 - Nivell acadèmic

Ensenyament Primari. Cicle superior
Ensenyament Secundari. Primer Cicle

5 - Continguts

1. Situacion der Casa deth Senhor - situació de la casa del senyor -
2. Era casa deth Senhor d'Arròs - La casa del Senyor d'Arròs Seu del Consell General d'Aran i de l'Arxiu històric
3. Istòria del Gòvern d'Aran. Història del Govern d'Aran.
4. Eth Gòvern d'Aran, aué . El govern d'Aran, avui
5. Er Arxiu. L'arxiu
6. Era Querimònia. La cerimònia

6 - Fonts utilitzades

Mapa d'Aran. Plànol d'Arròs. Fotografia dels Senyors d'Arròs (1920).

Document dit "La Cerimònia" de Jaume II de 23 d'agost de 1313.

7 - Suport de presentació

Dossier DIN-A- 4 de 20 pàgines. Portada cartolina i relligat espiral. Disseny gràfic.

Està estructurat en 6 apartats. Cada apartat consta de dues pàgines. La primera conté un text informatiu i una imatge i la segona un text instructiu o de formulació d'activitats amb la imatge d'un logotip o mascota de l'arxiu, el lleó, extret d'un relleu romànic. La documentació presentada ha estat reproduïda per fotocòpia.

Archiu Istòric Generau d'Aran

Pàgina 1 de 3

Era casa deth senhor d'arròs - guia didàctica -

FQ
materials didàctics

VAL D'ARAN **Archiu Istòric Generau d'Aran**

7b -Llengua

Textos informatius i instructius en aranès.

Documentació en l'original, aranès.

8 - Il·lustracions

La casa dels senyors d'Arròs.

Fotografia dels Senyors d'Arròs (1920).

Mapa d'Aran. Plànol d'Arròs. Fotografia de la Seu del Govern, avui.

Mapa actual dels Consells d'Aran. Fotografia de l'Armari de les Sis Claus -
el primer arxiu de les Valls -.

Fotocòpia reduïda del document de privilegi ERA QUERIMONIA

9 - Metodologia

Cadascun dels sis temes és introduït per un element gràfic - fotografia, mapa o plànol, seguit d'un text explicatiu . Les activitats que es proposen són escrites, referides a la informació donada i van des del qüestionari als llistats de relació o la localització als mapes i plànols. Acaba amb dues activitats que potencien l'aspecte creatiu de l'alumnat : la redacció i el dibuix.

10 - Descripció valorativa del material

Es tracta d'un primer material per l'inici al coneixement de l'Arxiu per alumnes de Cicle Mitjà. Seria interessant complementar i ampliar amb documents que facin referència als temes proposats.

Aquesta primera visita queda ve seguida a per un dossier de documents que segueixen l'evolució de l'escriptura des de la paleogràfica, passant per la lletra carolina fins arribar a la manuscrita actual. Personalment crec que el dossier de l'evolució de la lletra constitueix per si sol un tema que caldria fer monogràfic, ampliat, naturalment, amb activitats i informació.

L'última fase d'aquesta tesi, la constitueix la Tercera Part : “ L'observació participativa. L'estudi de cas : Els Tallers d'Història de Sant Feliu de Guíxols “, basats en una metodologia a partir de l'enfocament progressiu i qualitatiu a través de l'etnografia i l'estudi de cas. Aquest es va centrar en els *Tallers d'Història de l'Arxiu de Sant Feliu de Guíxols*. Significà el seguir pas a pas el desenvolupament d'un servei didàctic concret. Aquest apartat implicava emprar una metodologia de caire etnogràfic i focal, per la qual hem abordat el coneixement a través de l'estudi de cas. La descripció de la metodologia seguida per aquesta segona fase queda explicitada a l'apartat 3 d'aquest capítol.

Ambdues propostes metodològiques la quantitativa, en base als Arxius, seleccionar-ne una mostra i la seva distribució geogràfica, i la qualitativa, el seguiment d'un cas, el contacte directe amb les persones protagonistes de l'experiència de la interacció arxivística - educació, no ha fet que es deixessin aspectes metodològics, tècnics i procedimentals més rigorosos que demana l'organització de la informació : la creació d'instruments de recollida de dades, registres d'observació participativa, ens han portat a l'anàlisi i observació, a la quantificació, validació i a la redacció d'informes i conclusions finals.

2.2 Camp d'estudi . Distribució geogràfica i mostra estudiada

2.2.1 Àmbit del Principat de Catalunya

El criteri marcat com a director a l'hora de definir el camp per l'estudi empíric dels Serveis Pedagògics als Arxius, ha estat el del fet territorial; la comarca, com a escenari de relacions socials i culturals de la població, unitat de vida col·lectiva és un marc que dóna idea general de la implantació al territori d'aquests serveis culturals. Per altra banda, s'ha procurat que a l'estudi hi fos representat tot l'àmbit català independentment del règim administratiu del qual depengués - Generalitat de Catalunya, Estat Espanyol, Estat Francès, Estat Andorrà -.

La Xarxa d'Arxius Comarcals de la Generalitat

Seguint, doncs el criteri abans esmentat, s'han generat la resta : entrar en coneixement dels Arxius d'àmbit català que tinguin un radi d'acció en la unitat geogràfica establerta com a comarca. Sota aquest enunciat, hi quedaven els arxius que portaven o no explícitament el nom de Comarcal : quedaven englobats en aquesta definició, tots els arxius que conformen la XARXA D'ARXIUS COMARCALS, dependents del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i tots aquells que sense dur el nom de comarcal, en feien la funció, és a dir, l'arxiu de la capital de la comarca, que en tots els casos, depèn d'una administració local, l'Ajuntament.

Els criteris per aquesta selecció, a part del ja esmentat territorial, es basen en el fet de formar xarxa, amb unes línies generals de treball homogènies, cosa que pot facilitar l'estudi i evitar-ne la dispersió.

Donada la definició del camp, ens trobem que :

- La Xarxa d'Arxius Històrics Comarcals creada pel Departament de Cultura de la Generalitat ha creat 29 arxius comarcals des del 1982 fins al 2002 .
- És per això que resten encara sense arxiu les comarques de Les Garrigues, el Priorat, Pla d'Urgell, Alt Urgell, Pallars Jussà, Alta Ribagorça, el Pla de l'Estany i Vallès Oriental.
- D'aquestes comarques, es prendria per estudi l'Arxiu Municipal de la capital de la comarca. Però només ha estat possible en els casos de l'Alt Urgell⁸, el Vallès Oriental⁹ i el Pla de l'Estany¹⁰.
- Els arxius Històrics de Lleida, Girona i Tarragona ubicats a les capitals comarcals, continuen essent de titularitat estatal però s'ha transferit la gestió a la Generalitat. És per això que fan funcions d'Arxiu Comarcal.
- L'arxiu comarcal de Barcelona queda englobat en l'Arxiu Nacional de Catalunya amb seu a Sant Cugat del Vallès.¹¹

⁸ Arxiu Municipal de La Seu d'Urgell

⁹ Hemeroteca Municipal Josep Móra. Encara que en el moment d'escriure aquestes dades, ja ha signat conveni amb el Departament de Cultura per passar a ser Arxiu Comarcal.

¹⁰ L'Arxiu Comarcal de Banyoles, és, fins ara de titularitat municipal, tot i que el nom de comarcal ja el tenia des d'abans de la creació de la Xarxa. Actualment també té signat conveni amb el Departament de Cultura de la Generalitat.

¹¹ En les dates de realització d'aquesta recerca i fins l'any 2003, l'Arxiu Nacional de Catalunya, tot i que té funcions d'Arxiu comarcal, no pertany a la Xarxa. Té un status diferent. Depèn directament de la Direcció General del Patrimoni Cultural. Mentre que la Xarxa depèn del Servei d'Arxius i aquest de la Subdirecció General del Patrimoni Cultural -. Les seves funcions s'amplien a : Arxiu General d'Administració de la Generalitat actual; Arxiu Històric General de Catalunya i Arxiu Històric de Barcelona, com ho eren els antics Arxius Històrics Provincials de Girona, Lleida i Tarragona.

- L'arxiu comarcal del Baix Ebre amb seu a Tortosa - es coneix com a Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre i inclou les comarques de: Baix Ebre, Montsià, Ribera d'Ebre i Terra Alta .
- A la comarca del Pallars Sobirà es va crear l'Arxiu Històric Comarcal de les Valls d'Àneu, amb seu a Esterri d'Àneu, però actualment ha passat la seva activitat a l'Arxiu Històric comarcal de Sort.

I per qüestions d'optimització dels materials recollits i per tal de palesar la diversitat que s'ofereix, apareixen dos elements de descripció que surten de la tònica general :

- Arxiu Virtual Gran Penedès. Amb aquest nom he agrupat els materials didàctics elaborats des de la docència, amb materials d'arxiu pertanyents a diverses institucions del Penedès.¹²
- Arxiu Vall del Ter. Sota aquests nom queden integrats els materials didàctics elaborats des de la docència a partir de materials dels Arxius Municipals de Llanars i Vilallonga de Ter.¹³

¹² S'ha respectat la denominació de Gran Penedès perquè és la que ha donat l'autor del material. Vegeu : VIDAL I PLA, Jordi. *Recerca i didàctica de la història local. L'ús de les fonts històriques en la construcció i didàctica de la història de Catalunya*. Llicència d'Estudis Retribuïda 1992/93

¹³ Són els treballs elaborats amb fons d'arxiu per dues escoles de primària del Ripollès, del ZER Vall del Ter. Vegeu :
Caterina CANYELLES *Visita a Camprodon*. Llanars : ZER Vall del Ter, 2000
Montserrat PALOMERES *Estudi de la població de Vilallonga de Ter* . Vilallonga de Ter : CEIP LA Daina, 2003

Aquest és l'esbós del camp d'estudi. Amb una excepció, s'ha obviat a tots els efectes la comarca del Barcelonès. Bàsicament per dues raons : la primera, perquè l'Arxiu Comarcal del Barcelonès, no existeix com a tal, sinó que està inclòs a l'Arxiu Nacional de Catalunya, del qual se'n podria fer un estudi particular, donades les seves característiques específiques, i la segona que escollíssim una altra tipologia d'arxiu – municipal , per exemple - ens trobem que només al Barcelonès, hi ha 88 Arxius .¹⁴

Aquests matisos ens donen una visió gràfica de la implantació dels arxius a través del mapa següent :

Arxius Comarcals existents a Catalunya de 1985–2002. FONT : elaboració pròpia.

¹⁴ Arxius municipals, de districte, temàtics, etc. Vegeu : GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA. *Directori dels Arxius de Catalunya, 1999.*

Arxius Municipals

La selecció d'arxius municipals d'àmbit català ha seguit els criteris següents :

- Als àmbits comarcals que no tenen encara Arxiu, es treballa amb l'Arxiu Municipal de la capital de comarca,¹⁵ perquè fa funcions de comarcal.
- Arxius Municipals de les capitals del Principat - en concret, es tracta dels Municipals de Lleida i Girona¹⁶.
- Per ser representatius de la comarca en l'activitat didàctica – cas dels arxius del Ripollès.¹⁷
- Altres municipals per proximitat i interès de les seves experiències – cas dels arxius de les comarques Gironines.

¹⁵ Cas de l'Alt Urgell – Arxiu Municipal de la Seu d'Urgell – i Vallès Oriental, - Arxiu - Hemeroteca Josep Móra de Granollers - . També s'ha recollit l'experiència de l'Arxiu Municipal de Flix, que no és capital de comarca, però és l'únic de la comarca de la Ribera d'Ebre que en el moment de la redacció tinc notícia que ofereix activitats en aquest sentit.

¹⁶ Es tracta dels Arxius Municipals de Lleida i Girona. El cas de Barcelona està explicat a l'apartat 2.2.1 Camp d'estudi. En el cas de l'Arxiu Municipal de Tarragona m'abstinc de comentar. Trobareu representació de la ciutat de Tarragona a l'Arxiu Històric de TARRAGONA.

¹⁷ Els arxius que s'esmenten del Ripollès, els Municipals de Llanars i de Vilalloga de Ter, no s'han visitat, sinó que la visita s'ha fet a les escoles que ha realitzat l'experiència didàctica : "Les Moreres" de Llanars i "Daina" de Vilallonga de Ter

- Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols, direcció Àngel Jiménez. Experiència didàctica: Tallers d'Història. Actualment els de més tradició, amb més de vint anys de funcionament.

- Arxiu Municipal de Palafrugell, direcció Concepció Saurí. Experiències didàctiques diverses.

- Arxiu Municipal de Llagostera, direcció Marta Albà. Experiències didàctiques diverses.

- Arxiu Municipal de l'Escala, direcció Lurdes Boix. Experiències de difusió diverses amb implicació de tota la població de l'Escala.

Tan l'estudi com les afirmacions que es presenten en el capítol d'anàlisi i conclusions són, pel que fa aquest apartat – Aproximació a l'objecte d'estudi - fetes a partir de les informacions que es desprenen dels documents didàctics recollits, o de les informacions donades al voltant d'aquests mateixos documents. L'estudi no abraça tota la complexitat del que són els SERVEIS DIDÀCTICS en totes les seves activitats.

Totes les observacions i reflexions que es fan en aquest apartat, tenen la seva complementarietat en els Annexos. És per això, que una part necessita de l'altra, i tots els exemples que es poden posar provenen dels Arxius i Llistats que es desenvolupen a l'Annex " Didàctica amb fons d'arxiu. Catàleg de recursos didàctics ". La seva consulta es fa molt necessària per entrar en detalls. ¹⁸

¹⁸ Per consulta en xarxa: www.xtec.es/~mcalzad2

2.2.2 Àmbit del Principat d'Andorra

L'arxiu que respon al criteri de comarcal en el sentit geo-econòmic-social en el cas de les Valls d'Andorra, és l'Arxiu Històric Nacional d'Andorra, que depèn administrativament del govern andorrà.

2.2.3 Àmbit de la Catalunya Nord

Territorialment engloba les comarques de l'Alta Cerdanya, el Capcir, el Conflent, la Fenolleda, el Rosselló i el Vallespir. En aquest cas depenen administrativament de l'Estat Francès que estableix les Archives départementales. Les comarques referenciades estan agrupades en la Direction des Service d'Archives des Pyrénées-Orientales, amb seu a Perpinyà.

2.2.4 Arxius visitats. Rutes de treball.

Per tal de portar a terme la recollida de dades, es dissenyaren unes rutes de visita marcades per dos imponderables : el temps i l'espai, que s'imbricaven en altres aspectes

- dels propis Arxius. Els horaris. Així com durant el curs escolar l'activitat a l'arxiu es regeix per un horari partit, durant el període d'estiu els horaris varien en la jornada intensiva que s'aplica i del període de vacances que és de lliure elecció per cadascun dels Arxius.

- de la distribució a l'espai : al tractar-se de tot el territori de Catalunya, i atenent-nos a les distàncies, en els períodes de més facilitat per part meva – mesos d'estiu - només em permetien fer la visita d'un arxiu diari.
- Aspectes personals professionals i familiars. : La distribució a l'espai també fou tinguda en compte a l'hora d'organitzar rutes de visita. Aquests es donaren en diferents contextos durant el temps anterior al curs 2002-2003. La tasca de visitar els arxius ha estat combinada amb altres factors com el treball personal i les vacances familiars.
- Posteriorment, la concessió d'una llicència d'estudis retribuïda per part del Departament d' Ensenyament de la Generalitat de Catalunya – curs 2002-2003 em va facilitar durant aquest període el coneixement d'experiències al Ripollès i a la regió Bologna a Itàlia.

Totes aquestes qüestions portaren a desenvolupar un calendari d'actuació que es mostra a la taula següent :

ZONA	ARXIUS VISITATS		DATES
Girona mar	COMARCALS :	MUNICIPALS :	Juliol del 2000
	La Bisbal Sta. Coloma de Farners Girona	Palafrugell St. Feliu Guíxols Llagostera	
Lleida Pirineus	Val d'Aran		
Rodals de Sabadell	Terrassa St. Feliu de Llobregat Mataró Manresa		Gener – març 2001
Ruta 1 Comarques Lleida retorn al Vallès	Balaguer Lleida Tàrrrega Cervera Igualada	Lleida	19 al 23 de març del 2001
Ruta 2 Comarques Tarragona i retorn al Vallès	El Vendrell Montblanc Tarragona Valls Reus Tortosa Vilafranca		26 al 30 de març del 2001
Ruta 3 : Comarques de Girona i retorn	Girona Figueres - Olot - Vic	Girona Banyoles	2 al 5 d'abril del 2001
	Vilanova i la Geltrú		Juliol 2001
Ruta de la S	Solsona Sort	La Seu d'Urgell	
	Valls d'Àneu Puigcerdà Berga	L'Escala	Agost 2001
	Tortosa Ripoll	Granollers Sabadell	Juliol 2002

	La Bisbal		
Ruta escoles Ripollès		Llanars Vilallonga de Ter (Ripollès)	Octubre 2002
	ARXIUS ITALIANS (Mòdena, Ímola, Bologna)		Març 2003
Ruta Pirinenca	Arxius Departamentals dels Pirineus orientals –Perpinyà – Arxius Nacionals d' Andorra		Juliol 2003

Taula. Font : elaboració pròpia

Així doncs, entre el juliol del 2000 i l'octubre del 2003, en l'interval de dos cursos escolars, i tal com indica el quadre, es visitaren un total de

- 31 Arxius de la Xarxa dels Comarcals en actiu.
- 1 inactiu, - Valls d'Àneu -
- 3 arxius de la Diputació, - Girona, Lleida, Tarragona
- 9 arxius municipals
- 3 arxius municipals en funcions de comarcal - Banyoles, La Seu, Granollers
- 3 Arxius de la regió Emilia Romagna – Itàlia - Bologna, Mòdena, Imola -
- 1 Arxiu departamental – Pirineus Orientals, Estat Francès -
- 1 Arxiu Nacional – Estat Andorrà -

Pel que fa als arxius de la Xarxa Comarcal, s'inicià el periple a l'Arxiu Comarcal de La Bisbal i s'acabà al mateix arxiu, donat que en el termini d'aquest dos anys la direcció havia canviat. Es recorregueren totes les comarques de Catalunya on existeix un arxiu.

3. La metodologia qualitativa

L'estudi dels tallers d'història de Sant Feliu de Guíxols, s'ha dut a terme seguint el paradigma qualitatiu. Escollir aquest mètode no ha estat pas per casualitat. La metodologia qualitativa, genera desacord entre els qui investiguen sobre el procediment i la fonamentació teòrica. També produeix un cert recel perquè no hi ha cap líder. A nivell semàntic, utilitza una terminologia plena de sinònims.

Els crítics d'aquest mètode posen l'accent entre la possible subjectivitat dels estudis, donat que és qui investiga l'instrument real de mesura, on la base és la intuïció i la investigació és flexible. Totes les dades les filtra la persona que investiga.

Un dels qui investiga i que l'han aplicat és R. Bisquerra a través dels mètodes etnogràfics. La situació de subjectivitat en què es troba qui investiga, per Bisquerra pot ser un element positiu de cara a establir la necessitat de disciplina; el que ell anomena "la subjectivitat disciplinada" que comporta un alt grau d'auto-consciència, d'examen rigorós, de reflexió continua, i d'anàlisi recursiu.

La comprensió també ha de ser intersubjectiva, és a dir, ha d'explicitar els aspectes subjectius dels participants de l'estudi, i fer una constant recerca per aprofundir en aquesta comprensió.

També demana una crítica externa, un canvi constant de la persona que investiga que l'obliga a passar del rol intern al rol extern.

Un altre element interessant és que el disseny és emergent, és a dir, s'elabora a mesura que s'avança i el problema inicial es va reformulant.

Des del camp que m'ocupa, investigació i docència, els mètodes qualitatius tenen un valor molt important en la mesura que permeten tancar el hiatus entre investigació i docència, entre teoria i pràctica.

Per altra banda, cal remarcar que el treball qualitatiu demana una anàlisi profunda, detallada i comportaments i interacció social en el treball de camp, abastar, en definitiva el fenomen en conjunt : tractar-lo amb el mètode holístic, a través d'una pertinència perllongada en un grup que permet la descripció rigorosa de la relació entre tots els elements.

És molt interessant des del punt de vista humanista, ja que es produeix també un alt grau d'interacció entre la persona que investiga i l'activitat professional de les investigades.

Seguint, doncs la nomenclatura dels teòrics, Bisquerra²⁰, Haymann²¹, Latorre²² i Malcom²³, la metodologia seguida és el mètode etnogràfic d'estudi de cas a través de la tècnica de la observació participant i de l'enfocament progressiu.

²⁰ R. BISQUERRA *Métodos de investigación educativa*. Barcelona, Grupo editorial CEAC 2000

²¹ J. HAYMAN, *Investigación i educació*. Paidós Educador, 6. Buenos Aires, 1978

²² A. LATORRE, D. DEL RINCÓN; J. ARNAL a *Bases metodológicas de la investigación educativa*; Barcelona. Gràfiques 92, 96

²³ Malcom TIGHT ; Christina HUGHES Christina; Loraine BLAXTER ; *Cómo se hace una investigación* Barcelona: Ed. Gedisa, 2000

La metodologia qualitativa i l'estudi de cas

<i>Autor</i>	<i>paradigma</i>	<i>Mètode</i> (<i>Bisq</i>) <i>Tècnica invst</i> (<i>Hayman</i>)	<i>Modes d'investigació</i> (<i>Latorre</i>) <i>Tècnica</i> (<i>Bisq</i>)	<i>procediment</i>	<i>procés</i>
Bisquerra	QUALITATIU	ETNOGRÀFIC estudi de cas	Observació participant	1. Tria 2. Accés 3. Recollida dades 4. interpretació	
Hayman		Estudi de cas		3. Recollida dades 4. Estudi variables= observació 5. Anàlisi	Diaris Llibres d'actes registres
				5. Anàlisi : triangulació 6. interpretació	
Erickson				INTERPRETACIÓ **	
Latorre					
Parlett Malcom			Enfocament progressiu		
Everston					Contextualitzat : Històric de lloc Històric esdeveniment
MODEL CONSTRUÏT I APLICAT PER AQUESTA TESI (CALZADA)	Estudi de cas Observació participat		*Observació documental *Observació oral Anàlisi doc. Entrevista /qüestionari		

** interpretació : " les interpretacions claus no són de 'qui investiga a sinó de les persones ... "

Els estudis de cas apareixen , per influència de l'antropologia, a la dècada dels 60, a Anglaterra, als 70 a USA i els seguiran Austràlia, Nova Zelanda, Alemanya. Queden inclosos en la definició de “*mètodes etnogràfics* “ per considerar que la etnografia és la descripció monogràfica del modus de vida de pobles diferents – els “ethnoi “ -, seguint a Malinowski. També se'ls considera interpretatius perquè l'interès es troba en el significat humà.

Els teòrics de la investigació educativa que treballen l'estudi de cas, són diversos. Des de Woods²⁴, Cohen, Becker, Stake²⁵ o López Barajas²⁶, s'han donat definicions atenent a un o altre aspecte més concret. Partint de la base en què tots coincideixen a incloure el mètode en la modalitat qualitativa, cadascun d'ells treballa amb nomenclatura diferent. Caldria treballar una certa unificació de criteris, donat que en el fons, tots estan d'acord en els aspectes genèrics, amb la salvetat de que cadascun d'ells fa incidència en un o altre matís. Una de les característiques més generals és que en aquests tipus d'estudis, la inducció i la deducció estan en constant diàleg i els temes d' indagació es poden reformular.

Per López Barajas²⁷, - citant a Anguera: 1978 - l'estudi de casos és un modus d'investigació que valora idiogràficament les diferents realitzacions curriculars segons els contextes específics. Suposa un examen intensiu i en profunditat d'un mateix fenomen. L'estudi qualitatiu de les dades que proporciona es caracteritza per la perspectiva holista i pràctica en aprofundir en la comprensió de significats implícits a la realitat.

²⁴ P. WOODS *La escuela por dentro : la etnografía en la investigación educativa*. Editorial Paidós/MEC, 2001

²⁵ Robert STAKE *Investigación con estudio de casos*. Madrid : Ediciones Morata S.L, 1999

²⁶ Emilio LÓPEZ BARAJAS *El estudio de casos. Fundamentos y metodología*. Madrid: Uned, 1995

Woods, fa més èmfasi en l'aspecte metodològic com a eina per arribar a l'anàlisi dels fets :

*“L'estudi de cas és tot aquelles actuacions, que impliquen l'aplicació de mètodes i instruments d'investigació a l'entorn d'uns processos o fets que tenen lloc en un context determinat durant un període de temps. Serveix per analitzar en profunditat un fenomen de manera que puguem, a partir d'aquesta anàlisi, treure conclusions generals.”*²⁸

Per Cohen,²⁹ des d'una perspectiva més humanista, l'estudi de casos queda definit com a :

“ interpretació d'un fenomen que constitueix un cicle vital”

Aquesta seria potser la millor definició que escauria als Tallers d'història de Sant Feliu de Guíxols, objecte d'estudi d'aquesta investigació.

El treball amb estudi de cas, comporta pels teòrics esmentats un seguit d'avantatges i inconvenients. Entre les primeres, podríem esmentar l'accessibilitat de les dades, la seva força i la seva complexitat. Com a inconvenients més remarcables, l'alt grau d'implicació a que se sotmet la persona que investiga, les dificultats que es generen a l'hora de diferenciar fets i opinions d'altres membres del grup i la forta influència i subjectivitat que es presenta per la selecció de dades i unitats d'anàlisi.

També és interessant veure que des de la teoria, la investigació de cas únic es defineix a través de la modalitat - didàctica o heurística - i la temporalitat.

²⁸ P. WOODS *La escuela por dentro : la etnografía en la investigación educativa*. Editorial Paidós/MEC, 2001

²⁹ Louis COHEN; Lawrence MANION *Métodos de investigación educativa*. Madrid: La Muralla, 1990, pàg. 164

En quant a la modalitat, distingeix entre la modalitat didàctica, d'intervenció, i l'heurística, enfocada totalment a la investigació. Pel que fa a la temporalitat, parlaríem d'estudi transversal, en un moment determinat, o d'estudi longitudinal : a través d'un període de temps.

Pel cas de Sant Feliu s'ha escollit la metodologia mixta : és a dir l'estudi de modalitat, destinada a la investigació a través de la intervenció i el de temporalitat, d'un moment determinat, els mesos de treball del Taller " El Port".

En un principi pel que fa a la modalitat, es tracta d'una intervenció destinada a la investigació, per analitzar les variables i les constants que es donen en un estudi de cas únic, i veure quin és el model que sorgeix de l'experiència dels Tallers. Model únic, en principi. En aquest punt se segueix la idea de cas que ens dona López Barajas.

La investigació dels tallers, comporta, alhora, la creació d'uns instruments, metodològics de registre que permetin poder fer una anàlisi dels fets. En el moment en què s'atorga protagonisme als aspectes metodològics, constitueixen un apartat en aquest capítol, es fa un pas més i s'introdueix la visió metodològica de Woods.

Més endavant, però, i per la pròpia dinàmica, s'inicia un segon procés, el de la implicació, de l'investigador que passa de ser d'observació no participant, a subjecte totalment integrat en el grup.

En aquest aspecte i en cas concret de Sant Feliu de Guíxols, la investigadora passa de ser observadora a participar en activitats de manera molt directa, a partir del muntatge de l'exposició "Centenari del Port". Sobretot pel que fa a la part d'exposició que s'exhibeix a la sala de l'arxiu, sota el sots-títol "*Mostra de documents*". En aquest apartat, després de la selecció de documents i distribució d'espais, que ha dissenyat el director, Àngel Jiménez, rebo l'encàrrec directe de decidir sobre la presentació, la

inclusió de textos – a més dels que ja ha redactat el Cap de l'arxiu – i la possible aplicació didàctica. Aquesta es concreta en la creació del dossier didàctic “El Port “³⁰. En aquest es participa de la visió de Bisquerra i cal aplicar la “subjectivitat disciplinada”.

En l'aspecte de temporalitat, també podríem parlar d'una realització mixta : transversal, perquè s'ha pres com a base tots els esdeveniments – totes les actuacions que conformen un taller - en un moment determinat ; però també longitudinal, perquè el moment ha estat al llarg d'un període de temps, el que ocupa un Taller complet – durant un curs escolar -³¹ . És a dir, la interpretació d'un fenomen que constitueix un “cicle vital”. En aquest punt, la participació, la implicació global i l' experiència - vivència d'un temps dilatat en els Tallers d'Història, em fa entrar en una perspectiva de visió global i holística, d'unitat. En aquest darrer punt pren tota la significació i participaria plenament del criteri de Cohen.

A l'hora de triar una metodologia d'investigació o una altra, la persona subjecte i el seu tarannà penso que hi tenen molt a veure. Un estudi qualitatiu, per totes les característiques abans enumerades són pròpies d'un fer creatiu, i permet aprofundir en processos d'interacció entre subjectes; tampoc no pot estar excessivament encasellat en estereotips o en la solitud de la seva recerca.

³⁰ Vegeu Tercera part Capítol VII El Taller d'Història 2003-2004. Apartat 9.2 Didàctica de l'exposició. El Port. Dossier didàctic.

³¹ Parlem d'un curs escolar, tot i que la durada ha ocupat part de dos : s'inicia al 2003-04, i s'acaba el 2004-2005 amb l'exposició fins el 15 d'octubre i el posterior crèdit variable El port que conclou amb el primer trimestre natural del 2004-2005.

El mètode qualitatiu, descrit abans era el mètode de recerca aplicable en la investigació i el seguiment d'un dels Tallers d'història, el que es realitza durant el curs 2003-2004. Els instruments utilitzats en els mètodes etnogràfics, possibilitaven perfectament el seguiment a través de les condicions favorables d'amistat, mentalitats afins, espontaneïtat, presència física, etc. que es donen en el grup i la interacció amb la persona que fa la investigació.

Els Tallers d'història de l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols tenen les característiques que els fan idonis per ser escollits com a estudi de cas, amb observació participant i enfocament progressiu, per diverses raons :

- 1- La representativitat de treball entre arxiu i ensenyament que n'és l'eix vertebrador i la vivència clau als Tallers. La seva especificitat, donat que en principi són un model excepcional, únic i no estudiat, amb tradició de continuïtat, ja que van ser iniciats a mitjans dels anys 80s, en diacronia amb els Tallers de Girona i l'experiència de Servei didàctic de l'Arxiu Històric Comarcal de Cervera.
- 2- La visió evolutiva de la dinàmica contextual permetia fer-ne un estudi diacrònic i alhora la integració holística en un model complex, durant un curs, tall concret de la realitat diacrònica, significava fer-ne un estudi sincrònic.
- 3- Alhora, també hi havia el repte de mantenir la distància investigadora, donada la facilitat d'accés al col·lectiu, derivada del coneixement previ. Aquesta circumstància podia significar un problema d'excessiva implicació personal. Però sento que la ciència es quedí només en els aspectes més freds i en massa ocasions no valori l'aspecte humanista i global dels fets personals. No per la dificultat en mesurar es pot afirmar la no existència de certs processos. La Terra ja era rodona abans que els científics ho demostrassin.

Biquerra, afirma que una investigació està inclosa en el paradigma qualitatiu quan és compleixen el conjunt de les següents afirmacions :

- 1) Ús dels mètodes qualitatius
- 2) Fenomenologisme interessat en comprendre la conducta humana des del propi marc de referència de qui actua
- 3) Observació naturalista i específica
- 4) Valoració Subjectiva
- 5) La persona que investiga és propera a les dades. La perspectiva de la investigació és interna.
- 6) La investigació està fonamentada en la realitat. Orientada als descobriments, exploratòria, expansionista, descriptiva i inductiva
- 7) Orientada al procés
- 8) Vàlida i sobre dades reals
- 9) No és generalitzable. Es treballa sobre un cas : estudi de cas
- 10) Holista
- 11) Assumeix una realitat dinàmica.

A partir d'aquest model, podem afirmar que l'estudi fet als Taller d'Història de l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols participa plenament d'aquest paradigma. Podem establir un paral·lelisme justificatiu seguint els onze ítems anteriors.

Abona pels mètodes qualitius

La metodologia emprada en aquest estudi ha estat sempre a partir de l'aplicació de mètodes qualitius – entrevista, observació directa, observació participant, registres. La base de l'estudi ja és un model en si mateix : estudi de cas de l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols

Fenomenologisme interessat en comprendre la conducta humana des del propi marc de referència de qui actua.

La posició de qui fa la investigació, professional en el camp de l'ensenyament de la història, la relaciona directament tant amb les fonts primàries i de la seva transposició didàctica d'aprendre a interpretar-les amb finalitats de transmetre-les a un possible alumnat.

Observació naturalista i específica

L'observació i seguiment de les activitats que es porten a terme a l'Arxiu no poden respondre a cap control ni model descrit prèviament, perquè constitueix una individualitat en si mateix.

Valoració subjectiva

La visió de qui fa l'estudi, tot i buscar l'objectivitat no està exempta d'un cert biaix subjectiu donades les característiques de la investigació. Aquesta se centra en el treball d'un grup humà : la interrelació personal entre els components del grup dels

Tallers d'Història, la relació del grup amb qui fa la investigació i l'aplicació acadèmica i lúdica destinada a l'alumnat que se'n fa del treball dels Tallers.

Proper a les dades. Perspectiva interna

Aquest ítem participa dels arguments esmentats en l'apartat anterior. A més, cal tenir en compte que una de les metodologies emprades és l'observació participant. Conseqüentment, la perspectiva de qui fa la investigació no pot ser des d'un punt de vista extern i purament racional o de comentari de dades quantitatives.

Fonamentat en la realitat. Orientat als descobriments, explorador, expansionista, descriptiu i inductiu

Cada uns dels Tallers d'Història de l'Arxiu, tot i seguir un model o pauta de realització, és únic en si mateix. La base sobre la qual es fonamenta, a partir d'una temàtica i d'un cos epistemològic extret de la utilització didàctica de la documentació d'arxiu, és cada vegada diferent. La recerca de didàctiques específiques a partir de la interrelació dels membres de l'equip multidisciplinari dels Tallers i les seves reunions, fa de cada una d'elles un espai de creació de noves formes de treball per l'alumnat receptor. El model dels Tallers no pot ser d'altra manera que explorador i expansionista, ja que com deia el poeta "*tot està per fer i tot és possible*"

Orientat al procés Vàlid; dades reals. No generalitzable : estudi de cas

Si bé es pot subscriure la segona part de l'afirmació, doncs es tracta d'un estudi de cas, personalment no crec que les dues assercions siguin sinònimes o intercanviables. Al ser una experiència basada en el factor humà - que té com a variables les interrelacions humanes- s'inclou en la metodologia de l' estudi de cas, en efecte ho és, donat que la investigació troba els seus límits en les actuacions de l'àrea de difusió de l'Arxiu. Ara, que això signifiqui que no és generalitzable, tampoc és del tot cert. Possiblement, es podria realitzar la generalització a d'altres àmbits en alguns dels aspectes que presenten els Tallers. Però, ben segur que hi hauria característiques no transferibles a altres serveis didàctics, i en canvi, si que podrien desenvolupar-se nous aspectes.

Holista

L'observació inclou totes les variables que intervenen en el procés : des de la gènesi del Taller fins a la seva consecució final i té en compte situacions, actors, esdeveniments i contextos. Per tant, participa de la caracterització d' ***Holista***.

Assumeix una realitat dinàmica.

L'estudi és el seguiment de les activitats que porta a terme l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols en el Taller d'Història 2003-04. Per tant, respon al seguiment, descripció i registre d'uns esdeveniments no estàtics ni acabats, sinó dinàmics i en procés constant de desenvolupament i canvis.

La proposta dels Tallers d'Història també participa del model teòric - pràctic d' Stake,³² segons el qual, un estudi de cas té com a característiques :

- ha de ser intrínsec, instrumental i vol respondre a la hipòtesi inicial. Intrínsec perquè es fa només sobre el model de Sant Feliu; instrumental perquè la qüestió a investigar, la necessitat general la podem entendre mitjançant el cas de Sant Feliu.

- Ha de tractar de l'estudi dels actors que intervenen. Aquí, es tracta de les persones que participen en el Taller : els tècnics de l'Arxiu i d'altres seccions de l'Àrea de Patrimoni – Museu i Biblioteca – i del professorat dels Centres d'Ensenyament de Sant Feliu de Guíxols – un representant com a mínim de cada un dels set centres.

- L'estudi ha de ser rendible. És a dir, cal distribuir amb criteri el temps de que es disposa per l'observació, la previsió per les observacions, els horaris de reunió i d'aplicació a l'aula.

- L'accessibilitat. És un altre dels elements importants. Com i de quina manera s'hi accedeix. Per aquesta qüestió, la coneixença amb el treball a l'Arxiu ja era feta des dels cursos de doctorat i per tracte amb la direcció i tècnics de l'Arxiu. Tot i així, se segueixen els protocols d'accés a través d'una sol·licitud escrita per la persona que fa la investigació- on es fixaven els oferiments i les demandes, acompanyada d'una carta des de la direcció de la tesi.

³² Robert STAKE *Investigación con estudio de casos*. Ediciones Morata S.L: Madrid, 1999

- Identificar un informador. Aquest requisit quedava cobert de sobres pel coneixement i tracte amb els membres dels Tallers

- Conèixer l'entorn, el context per poder fer l'enfocament progressiu del tema a través del cas estudiat. El context de la relació arxiu i escoles de Sant Feliu de Guíxols, estava assegurat pels treballs elaborats i exposats a la primera part d'aquesta tesi sota el títol "Aproximació a l'objecte d'estudi".
 - L'estudi ha de ser empàtic, i d'observació directa. Per les mateixes raons abans esmentades ho era abans d'iniciar-se. Tot i així, és convertí en estudi d'observació participant, tant pels acords del protocol com per la dinàmica pròpia del taller i les relacions amb els seus membres.

3.1 Els instruments d'investigació : tècniques de recollida de dades i triangulació

3.1.1 Tipologia de la investigació.

La tècnica d'investigació bàsica ha estat l'observació participant, és a dir, descobrir la dinàmica dels Tallers d'Història, des de dintre el propi grup, des de les perspectives dels membres del grup : els seus significats i interpretacions, conèixer el seu llenguatge i costums, cosa que requereix una permanència relativament perllongada en el si del grup, trencar barreres i ser acceptada. Interessa el punt de vista dels propis observats.³³

³³ Peter WOODS, *La escuela por dentro. La etnografía en la investigación educativa*. Temas de Educación. Paidós/ MEC, 2001 pàg. 18-19

Seguint la metodologia de Woods, a l'iniciar la investigació cal tenir un marc adequat, definir el que ell anomena "problema"³⁴ i els recursos i negociar l'accés. Aquests són tres aspectes totalment controlats : el marc, el treball a l'Arxiu i la participació amb el grup dels Tallers; el cas, el seguiment durant un curs del treball del Taller; els recursos, la comunicació i la possibilitat d'assistir a les reunions, donat que es tractava d' hores extraescolars i per principi no es veuria afectada la meua tasca d'ensenyant en un centre de secundària.

Per últim, calia negociar l'accés al lloc posant en pràctica l'ètica de la investigació. Seguint les pautes d'Erickson,³⁵ calia :

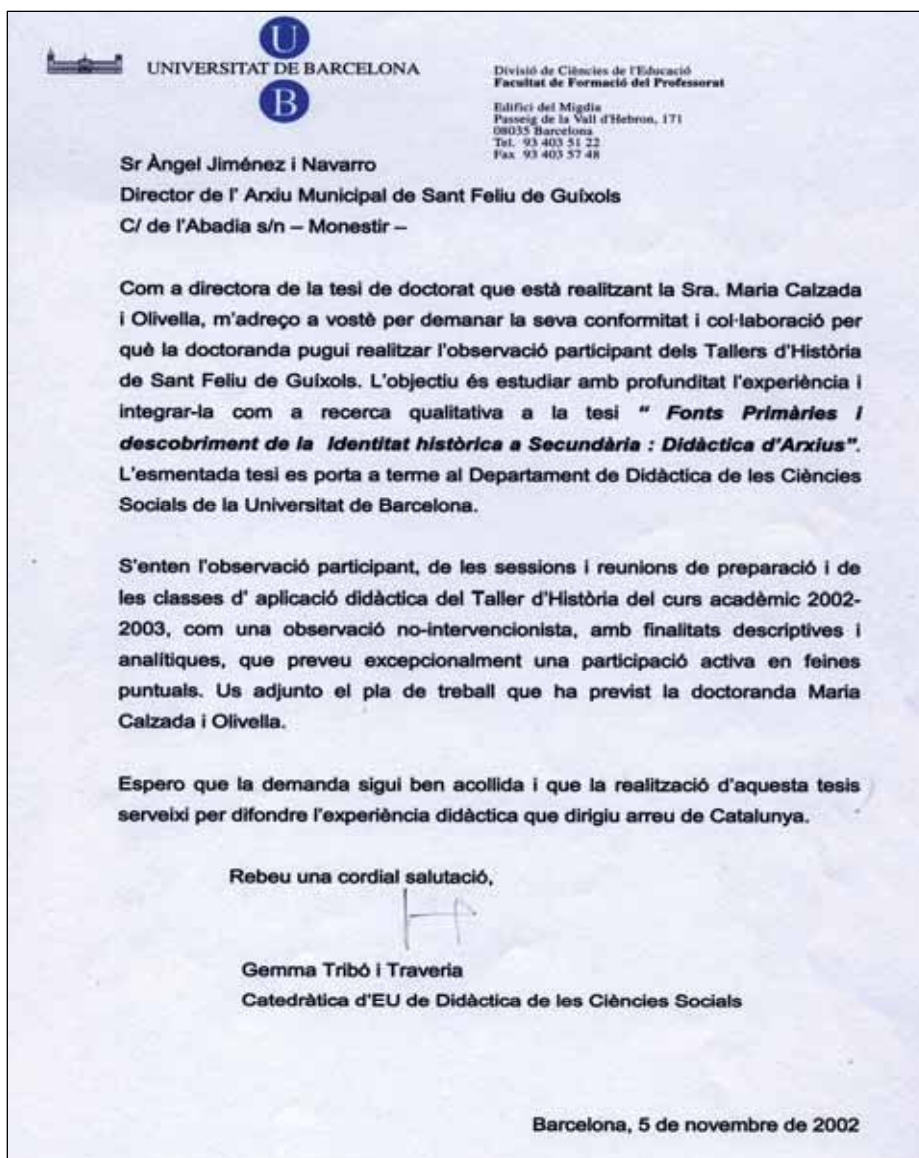
- a. Informar el millor possible dels propòsits i de les activitats de la investigació i qualsevol exigència o risc que els pot venir. Són els anomenats Protocols d'accés.
- b. Protegir els subjectes de la investigació de qualsevol risc
- c. Fer una etnografia del context per anticipar-se als possibles riscos
Centres docents participants i situació de les persones
- d. Garantir als professionals que certa informació no queda a l'abast de qualsevol. Són els convenis de confidencialitat.

Els aspectes esmentats anteriorment com a a), b) i d) quedaren coberts mitjançant un protocol d'accés o de permís i la presentació que feu el propi director de l'Arxiu a la primera reunió amb el col·lectiu d'ensenyants que formaven el Taller.

³⁴ Stake en diu "el cas". Fet aquest aclariment, a partir d'aquí utilitzaré la nomenclatura d'Stake.

³⁵ Frederik ERICKSON, "Métodos cualitativos y de investigación sobre enseñanza" capítol 4 a Merlin WITTROCK. *La investigación de la enseñanza, II Métodos cualitativos y de observación*. Barcelona : Paidós Educador/MEC, 84

La documentació presentada, incloïa una presentació per part de la directora de la tesi, Dra. Gemma Tribó i un document pròpiament protocol que garantia els aspectes anteriors.

Pel que fa als aspectes etnogràfics del context, apartat c) dels anteriors, es van treballar a partir les converses i de documentació facilitada per la cap de l'Àrea d'Ensenyament i Cultura de l'Ajuntament de Sant Feliu, Mª Àngels Comas i el propi director de l'Arxiu, Àngel Jiménez, i queden consignades al capítol VI, apartat 1.3 La comunitat educativa.

En una investigació etnogràfica amb observació participant, la persona que realitza la investigació, actua sobre el mitjà i a la vegada rep l'acció del mitjà. Compartir activitats vitals implica necessàriament l'aprenentatge de llenguatge, regles i modes de comportament.³⁶ En aquest sentit, la meua participació en el Taller ha generat apropiació d'actituds i formes de fer, a la vegada que s'ha donat una implicació amb temes i actuacions de l'Arxiu, relacionades o no amb el Taller.

Conscient de les limitacions d'una observació participant – l'establiment de vincles amb els subjectes de treball, la necessitat d'empatitzar amb qui formava part de les reunions dels Tallers, vaig considerar més enriquidor els avantatges d'aquesta participació : fàcil accés, contribució amb el grup; per altra banda, és ben clar que una observació en un termini relativament llarg – pel cas que ens ocupa es preveia d'un curs acadèmic – és impossible evitar trobar-se immersa en la vida del grup.

Per altra banda, no deixa de ser interessant la visió que l'equip de persones que formaren el Taller del Port tenia de la incorporació d'una persona que en principi venia només a observar ; però que ben aviat em consideraren una més, demanant-me opinió i intervenció oblidant que el meu rol era de simple observadora. Opinaren que era :

³⁶ Peter WOODS, *La escuela por dentro. La etnografía en la investigación educativa*. Temas de Educación. Paidós/ MEC, 2001 pàg. 50

- una ensenyant externa que s'interessava per la seva experiència dels Tallers. És possible que aquest interès propiciés a l'equip dels Tallers a la valoració de l'experiència, que fins al moment la consideraven una activitat interessant, però sense ser res d'extraordinari. Aquesta nova visió, també fou la base per replantejar-se la necessitat de donar una especificitat i unitat a totes les activitats que fins ara havien confegit els Tallers.
- Una persona que podia donar l'opinió des de fora, però que a la vegada pertanyia al gremi, i per tant de qui era d'esperar una certa credibilitat.
- una col·laboradora en tasques diverses de l'arxiu – En aquest sentit, destacar la participació en jornades del GREF ³⁷ - Grup de Recerca de l'època franquista - i ampliacions sobre actuacions pròpies del Taller.³⁸

3.1.2 Tècniques i instruments

El procés a seguir, de manera genèrica, ha estat l'heurístic : és a dir, partint de la justificació teòrica, l'elecció de la unitat d'anàlisi, treball de recollida de dades –

³⁷ Per informació del GREF, vegeu capítol VI, apartat 2. Els Tallers : anàlisi històrica. La participació es concreta en les IV Jornades del GREF “ La dona a l' època franquista”, celebrades a Sant Feliu el juliol del 2004, amb la col·laboració d'una conferència sobre el tema

³⁸ Es tracta dels Dossier d'activitats didàctiques “ El port “ , a l'entorn de l'exposició del Centenari, com a material de treball per la visita dels Centres d' Ensenyament.

entrevistes i observacions – registres, identificació de proves , anàlisi de dades i interpretació qualitativa fins arribar a l'informe de les conclusions.

Els instruments per dur a terme la investigació s'han basat en tècniques de recollida de dades, materials creats per organitzar registres sobre les observacions de les activitats.

Seguint a Patton ³⁹ la recollida de dades se centrarà en identificar tota la gamma de variació en l'organització del cas i els rols que hi apareixen. Consistirà en :

“ el detallat de descripcions de situacions, esdeveniments, gent, interaccions i conductes observades; anotacions directes des de la gent des de les seves experiències, actituds, creences i pensaments ... “

Comportarà doncs, l'ús de diverses tècniques, entrevistes o converses aparentment informals i observacions. A través d'elles es buscaran connexions d'influència entre l'àmbit i l'entorn, és a dir entre l'Arxiu i els Ensenyants.

L'entrevista oberta o conversa ens aportarà , tot allò que no es veu directament : pensaments, intencions ... i que ens fa entrar en la perspectiva de l'altre.

L'observació participant, immersió en la vida i la cultura del grup social. Aquesta tècnica ens portarà des de la distància professional a passar de manera alternativa de la visió interna a l'externa i a l'inrevés. Ajudarà a l'interès pel significat humà i la interacció, per aprofundir el disseny. I tindrà per resultat el paper de la participació que implica relacions permanents. L'observació participant també ajuda a superar el que Simon (1957)⁴⁰ anomena “ *RACIONALITAT LIMITADA*”, fet que es dóna quan la persona que porta la investigació vol comprendre esdeveniments,

³⁹ M.Q. PATTON, M.Q. Qualitative Evaluation and Research Methods. 2a Ed. Newbury Park: Sage publications, 1990

l'estructura dels quals és massa complexa per ser captada ràpidament, donats els límits de la capacitat humana per processar informació.

Els elements que conformen l'observació participant ajudaran a compensar aquesta limitació. Així doncs, caldrà seguir les següents estratègies de treball :

- presència perllongada en el context
- buscar llocs específics d'observació (reunions a l'arxiu, a l'escola ...)
- aprendre a observar
- fixar-se per torns en aspectes diferents, registrar les reunions.

Pel que fa a les observacions, en el cas dels Tallers, s'han d'esmentar els tipus diferents, segons les activitats dutes a terme. Així doncs, podem assenyalar que s'han dut observacions i registres corresponents a :

- reunions del grup mixte arxiu- centres educatius de primària i secundària a la seu de l'Arxiu. Aquestes són les que tenen el nom de "Tallers".
- aplicacions a l'aula dels continguts treballats en les reunions dels Tallers
- visites a l'arxiu per conèixer la institució.
- Visites a l'arxiu lligades als coneixements relacionats amb el tema del Taller "El port".

Arran el treball a l'aula a partir del coneixement de documentació del port, des d'una visió històrica, l'alumnat "descobreix" l'existència d'un espai i d'unes persones que es dediquen a salvaguardar un patrimoni històric documental. A partir d'aquí, es demana la visita a l'Arxiu.

⁴⁰ Herbert SIMON. *Administrative Behavior*. N.Y : MacMillan, 1957

Les evidències documentals, com actes, proves, informes o diaris, que Kemmis, (1988)⁴¹ qualifica d'

“ observacions, sensacions, reaccions, interpretacions, reflexions, suposicions, hipòtesis i explicacions registrar frases textuais, diàlegs, actituds així com informes etnogràfics : anotacions de camp; descripció de comportament; quaderns, pla provisional, pla reelaborat, pla final” - , han estat analitzades en base als materials escrits i documentació rebuda, com :

- publicacions des de l'arxiu dels nous coneixements produïts arran les investigacions amb documentació de l'Arxiu sobre el tema objecte del Taller – Sant Feliu des del port -
- publicacions des de l'Àrea de Patrimoni i Cultura de produccions de l'alumnat en referència a les activitats seguides
- actes de difusió des de l'arxiu – conferències, exposició del Centenari –

Els registres d'observació han recollit els aspectes relatius a les entrevistes, com persones informants, condicions i caràcter. Aquestes han estat mantingudes amb les persones que componen els Tallers, tècnics de l'Arxiu i de l'Àrea de patrimoni – el director, Àngel Jiménez, la tècnica Mª Àngels Suquet, l' historiador i docent Jordi Gaitx - professionals de l'ensenyament i altres persones relacionades amb la institució com són els investigadors locals.

3.1.3 Descripció dels instruments utilitzats

Els instruments d'investigació utilitzats en aquesta fase han estat dissenyats a partir del mètode que es volia utilitzar - les entrevistes, els documents personals, les observacions - i han generat diversitat d'instruments. Bàsicament notes de camp,

⁴¹ S. KEMMIS, citat per R. Bisquerra *Métodos de investigación educativa* Barcelona : Grupo editorial CEAC, 2000

diari de la investigació i registres d'observació que han quedat recollits en els registres següents :

1. *Registre d'observació 1. Reunió equip Tallers.* Aquest document consigna les dades fixes i les que són aportació del dia.

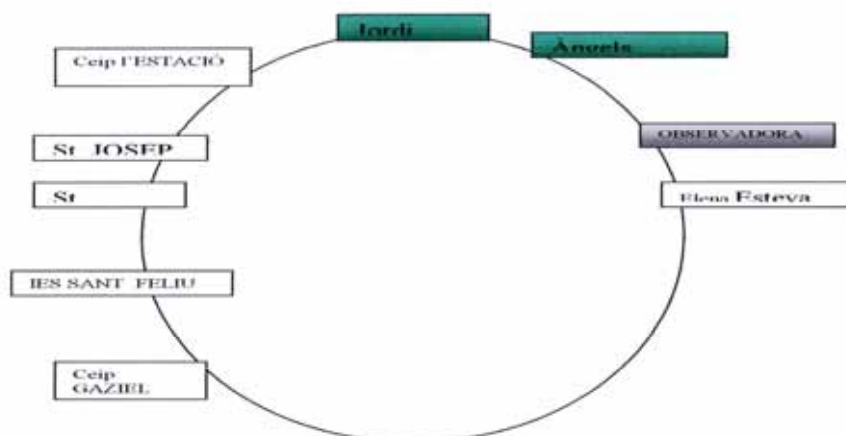
Dades fixes : nº d'observació, data i lloc

Tema de la reunió

Assistència : nombre, persones i quina representació tenen

1. Desenvolupament : intervencions de les persones assistents
2. Observacions : comentaris personals. Ambient. Relacions
3. Disposició de la reunió

DISPOSICIÓ DE LA REUNIÓ :

En l'estudi de cas : ELS TALLERS DE SANT FELIU DE GUÍXOLS, un dels registres que s'han anat configurant ha estat el relacionat amb el col·lectiu del professorat en totes les seves actuacions, la presa de posicions, actituds manifestades a les reunions dels Tallers o el treball amb el grup classe. Per això tant a l'observació com el registre de les entrevistes, s'ha tingut en compte un seguit de variables. D'aquestes es podrien fer tres grups.

El primer grup aniria de la variable 1 a la 6 i correspondria a temes relacionats amb la praxis general i la seva implicació als Tallers.

Els segon grup es tractaria de les variables que s'observen a través de les reunions del Taller "El Port" i anirien de la variable 7 a la 11.

El tercer grup estaria format per les variables 12 i 13 que correspondrien a l'aplicació didàctica del treball realitzat a les reunions de l'Arxiu.

Cada una d'aquestes variables presenta diverses categories i característiques que s'han agrupat seguint la taula següent :

Variables professorat

<i>1. praxis general i implicació al taller</i>	
v_1	Participació als Tallers d'Història : recent / històrica
v_2	Assistència / Participació a les reunions : totes/ puntual/ esporàdica .
v_3	Matèria que imparteix
v_4	Nivell
v_5	Anys d'experiència a ensenyament
v_6	Temps al mateix centre.

2. variables a les reunions		
v₇	Actituds que mostra	participativa/ passiva /receptiva / rebuig
v₈	Intervencions tipologia	formal Respon si li pregunten receptiva Accepta els acords entusiasta Disposició a la col·laboració iniciativa Aporta idees d'oposició Negativa o refús/ rebuig/ pals a les rodes
v₉	intervencions temes	acadèmics científics didàctics gestió i organització
v₁₀	relacions	Positives, complementaries, de submissió, de lideratge
v₁₁	Clima	Fred/ càlid Ordenat / mogut Aportació / rebuig

3. aplicació didàctica del treball del Taller		
v₁₂	Elaboració de materials didàctics	
v₁₃	Aplicació al grup classe	Utilització de materials didàctics Participació en activitats generals

 ELS TALLERS D'HISTÒRIA DE SANT FELIU DE GUIXOLS. ARXIU MUNICIPAL SANT FELIU DE GUIXOLS	TALLER D'HISTÒRIA 2003/2004 : CENTENARI DEL PORT. OBSERVACIÓ n° : 3 Data : dimarts, 3de març 2004; Lloc : Arxiu Inici 18,30 h. / Final 20 h.
---	---

Tema : Lliurament del dossier i comentaris
Centenari de la Construcció del port de Sant Feliu de Guíxols (1904) Proposta per fer un recorregut històric des de l'òptica de la Badia. Versió 2.

Sobre les observacions fetes pel professorat al dossier versió 1, l'equip de coordinació ha elaborat la versió 2 que lliura avui.

ASSISTÈNCIA:

Per l'Arxiu:

Coordinació del Taller : Jordi Gaitx, Mª Àngels Suquet,

Per la comunitat educativa de S.F.

BR	CEIP Baldiri Reixac:	absent
GZ	CEIP Gaziel :	Antoni Campos
EST	CEIP l' Estació	Montserrat Saubi
CrM	Col·legi Cor de Maria	absent
SJ	Col·legi St. Josep	Rosa M ^a Méndez i Bartomeu Vilà
StE	IES St. Elm	
StF	IES St. Feliu	Lluís Calverons
EE	Mestra jubilada	Elena Esteva
	observadora no participant	Maria Calzada i Olivella

DESENVOLUPAMENT :

1. Informacions J. G- . Treball conjunt, opinions diverses sobre la publicació. Exposició. Festa de les Escoles. Xerrades ...

- Noves incorporacions al dossier. Aspectes generals :

- Temes de franquisme pàg. 57-60. Temes 7.1, 7.5, 7.6, 7.7 per 3er i 4^{rt} ESO del StF, respectivament.
- Els senyors de Pals. Perquè vegin que tenien conflictes amb el poder eclesiàstic – els monjos del monestir - i el poder feudal – els senyors de Pals.
- Ampliació del peu de pàgina 33, fent referència a Sant Elm, tradició introduïda pels mariners italians
- Pàg. 15, es fa referència a la mà menor i mà major, tot i que aquests termes no s'usen a St. Feliu. Però es pot fer una comparativa amb Barcelona.
- Urbanisme i poblament. Alguns centres demanaven censos; lliurament de fotocòpies de dades de població des del segle XV.
- Tema comunitat jueva : a St. Feliu estaven dispersos, no formaven call, com a d'altres ciutats. Perquè ? pàgina 15.
- Pàg. 16 privilegi de Pere III – li han afegit.

2. Observacions : Comentaris personals. Ambient. Relacions.

2. *Registre d'observació 2 Aplicació a l'aula.* Aquest document té tres apartats.

Dades de gestió acadèmica : grup, nivell, docent, data i programació de la sessió : objectius, continguts, activitats, material, avaluació.

Observacions i dades generals sobre : l'ambient, la docència, la tutoria

Ⓜ ELS TALLERS D'HISTÒRIA CENTENARI DEL PORT. 2. Observació grup classe			
CEIP Gaziel Docència : Antonio Campos Curs: 3er Primària		Tema : La construcció del port de Sant Feliu. Assignatura : Socials	Data d'observació : dijous, 25 de març 2004 Horari : 12 h. a 13h.
Finalitat:			
Continguts	Activitats	Materials	Avaluació

OBSERVACIONS GENERALS SOBRE
<p>Ambient de la classe :</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ambient de la classe : Magistral/ o no. Conversa. Qui fa les preguntes. Qui participa. Com participen2. Docència : qui imparteix la matèria/ qui és fa la tutoria. Formació acadèmica. Implicació amb els Tallers3. Tutoria : relació amb el grup classe <p>Observacions - Actituds davant la classe. Treball de les habilitats intel·lectuals i socio-emocionals de la classificació de l'entrevista als arxivers. Instruments2 Assistència a les reunions del Taller</p>

El tercer apartat *Comentaris i observacions fetes amb qui imparteix la docència*, fa esment en les dades extretes de l'entrevista amb el / la docent :

- implicació del centre en el Taller actual "Centenari del Port"
- trajectòria en el projecte dels Tallers, en general;
- metodologia general de les ciències socials ;
- la programació de la matèria i relacions directes amb les activitats del taller.
- Activitats amb fonts primàries : documentals i materials

COMENTARIS I OBSERVACIONS FETES PER LA PROFESSORA :

El centre
Implicació del centre als Tallers. Altres projectes.

El currículum de ciències socials de 1er a 3er.
Tal com marca l'administració, fem : 1er L'escola,
2n el barri,
3er el poble.

Metodologia de treball de les ciències socials

Els Tallers d'Història de l'arxiu al llarg del temps i la participació de l'escola. .

LA PROGRAMACIÓ DE 3er i LA RELACIÓ DIRECTA AMB EL TALLER D'ENGUANY

Tema del taller –
S'aplica el capítol dedicat a ____

Treball amb fonts primàries –

Activitats a classe
Sortides

3. *Registre d'observació 3 Activitats de difusió* . Aquest document de registre ha estat dissenyat per ser aplicat a qualsevol activitat relacionada amb el Taller però de caràcter més difusiu, és a dir, extensible a tota la població. Per tant és vàlid per registrar activitats com conferències, visites en general, projecció de pel·lícules⁴² . S'hi reflecteixen dades tan d'organització com de participació així com les relatives a publicacions específiques de l'acte o de ressenyes a la premsa.

ORGANITZACIÓ		
PROGRAMA		
TÍTOL ACTIVITAT		
CARÀCTERÍSTIQUES	unitària	
	forma part d'un programa	
DATA		
LLOC		
PÚBLIC A QUI S'ADREÇA		
PATICIPANTS	Tipologia	
	Nombre	
	Relacions	
	Conductes motivacions	
PUBLICACIONS		
DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT	Objectius	
	Desenvolupament	
	Ambient	
	comportament social	

⁴² En el Taller del Port no s'ha donat el cas, però seguint les activitats paral·leles del GREF, també ha estat utilitzat.

4. *Registre d'observació 4 Visita a l'Arxiu* Aquest registre és una adaptació del Registre d'observació 2. Aplicació a l'aula. Reflecteix les dades de gestió acadèmica – grup, centre, curs i temps – i les referides a la programació de l'activitat. Afegeix però com a notes de camp la transcripció de les informacions i converses que es donen durant la visita.

5. Registre de la sessió de classe cloenda del Crèdit Variable “El Port”. Aquesta sessió de classe té la particularitat i diferència amb els altres perquè s'ha fet per gravació de vídeo i a partir d'aquí, el treball s'ha fet seguint els ítems del *Registre d'observació 2. Observació grup classe*.

El procediment d'anàlisi, té com a objectius per a qui ho llegeix experimentar el lloc que es descriu i comparar prototipus d'assertions fonamentals i constructes analítics. Es basa en l'examen de l'espectre de proves i considera els fonaments teòrics i personals des de la perspectiva de l'autor. Els elements principals d'un bon mètode d'anàlisi passen per :

1. assertions empíriques – o generació i verificació de les afirmacions
2. vinyetes narratives analítiques
3. cites de les notes de camp
4. cites de les entrevistes

5. informes sinòptics – mapes, quadres de freqüència, diagrames –
 6. comentari interpretatiu emmarcant una descripció particular
 7. comentari interpretatiu emmarcant descripció general
 8. discussió teòrica
 9. informe sobre la història natural de la indagació de l'estudi
-
1. assercions : generar afirmacions examinant el corpus de dades. Es genera en el transcurs del treball. Cal descobrir els matisos de les distincions existents en l'organització social i les perspectives de significació segons les quals s'organitza la vida de l'aula o del grup.

D'aquesta manera, les Fonts Documentals es converteixen en dades. A partir d'aquí, vàries lectures de tot el conjunt donaran una concepció holística ; les unitats bàsiques d'anàlisi són els casos d'acció en esdeveniments entre persones amb diferents rols.

Per donar validesa i fiabilitat a les dades, seguint la metodologia de Bisquerra, en un estudi de cas, cal el mètode de la triangulació. Aquest, s'aconsegueix després de recollir i analitzar dades des de diferents angles, fer-ne la comparació i contrastació des de, com a mínim, tres perspectives diferents.

“ combinació de metodologies a l'estudi d'un mateix fenòmen” DENZIN (1970)

“ control creuat entre diferents fonts de dades : persones, instruments, documents o combinació de tots ells “ KEMMIS (1983)

Aquest procés és l'anomenada triangulació. Posar en relació tres aspectes, o tres visions diferents sobre un mateix fet. Això és : temporal, en diversos moments, espacial, en diverses parts o personal entre diversos grups o subjectes.

En el cas de Sant Feliu de Guíxols, la triangulació que s'ha dut a terme ha estat de manera gairebé constant a través de metodologies diverses - un mateix fet s'ha pogut constatar a través de la observació, entrevista i anàlisi – ; de dades - convivència de dades temporals, espacials i personals; de qui investiga o de qui informa. Això ens porta a considerar que el mètode de validació ha estat el denominat múltiple.

TAULA DE CRITERIS DE TRIANGULACIÓ Cohen y Marion (1985)

DE DADES	Temporal espacial, personal
De QUI INVESTIGA	Diverses persones observants
TEÒRICA	Diverses teories
METODOLÒGICA	Diverses metodologies
MÚLTIPLE	Diversos tipus de triangulació : dades, observadors, teories, metodologies

3.2 L'aplicació a l'estudi de cas : l'informe final

Aquest és el darrer dels procediments que segueix la metodologia de l'estudi de casos. A través de les dades treballades anteriorment i basat en les notes de camp, arribem a la formulació dels retrats narratius, amb perspectiva didàctica : posar conceptes analítics abstractes en circumstàncies concretes.

Aquest apartat és, seguint Erickson, un dels més transcendents en el camp de la investigació en educació. Ho considera una tasca ineludible, donat el fet de la proximitat del col·lectiu docent amb la pràctica.

Aquesta necessitat inexcusable de prendre responsabilitats per investigar en la pròpia pràctica i la seva tradicional deixadesa, perpetua, segons Erickson, la passivitat que ha caracteritzat la gestió docent en les seves relacions amb l'administració i el públic en general.

A través d'aquestes experiències, hi troba possibilitats de futur pel col·lectiu de docents, en el sentit de no deixar escapar el treball de l'etnografia com una modalitat de formació continuada i de transformació institucional en la investigació sobre ensenyament.

En el cas que ens ocupa, els Tallers de Sant Feliu de Guíxols, l'apartat que tractem es veu explicitat a la Tercera Part : L'OBSERVACIÓ PARTICIPATIVA. L'ESTUDI D'UN CAS : ELS TALLERS D'HISTÒRIA DE L'ARXIU MUNICIPAL DE SANT FELIU DE GUÍXOLS. **Capítol VIII. Valoració de l'experiència : trets específics i característiques generalitzables.**